

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uradništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi praznika Vseh Svetih izide prihodnji list v ponedeljek 3. novembra 1890.

Izobrazba nežnega spola na Slovenskem.

O izobrazbi slovenskega ženstva se še dosedaj pri nas niti govoriti ne more. Kar se je na tem polji pri nas storilo, še ne dosega smotra popolne ljudske šole; ker večrazredne ljudske šole po mestih in trgih so deloma ali pa popolnoma nemške ali italijanske. Pravega narodnega duha se po teh šolah ne morejo navzeti — in vendar nam je narodnega ženstva neobhodno potreba, da se ubranimo sovražnim navalom, pretečim nam vseh strani od nemštva in italijanstva. Dika jugoslovanstva, veličastiti škof Strossmayer rekel je nekoč: „Bog je s nami, dok je plemenita duša i srce gospodje s nami.“ Ne moremo bolje označiti velikega pomena in uzvišene naloge nežnega spola v družbinskem in narodnem življenji, kakor je označen s temi besedami. Ali ni velik naroden greh, da se dosedaj še ni ničesar storilo, da bi uzgojili ženstvo srednjega stanu v narodnem duhu? Koliko našega naraščaja se je že pogubilo, ker niso naša dekletca imela nobenega mesta, kjer bi se vsaj nekoliko bolj izobrazila, kakor je to mogoče v ljudski šoli; da še takega mesta nismo imeli, kjer bi naša dekletca si toliko za svoje življenje pridobila, kolikor si je mogoče priučiti v popolnoma organizovani ljudski šoli? Koliko starišev je že tožilo, ker so bili primorani pošiljati svoja dekletca v nemška odgojevališča, naj si bo v posvetna ali v samostanska! Da so še vendar nekatera dekletca v srci narodna ostala, zasluga ni dotičnih šol. Imamo tudi po slovenskem žalostno prikazen, da veliko naših narodnih deklet in gospa ne govori pravilno slovenski. Ali naj še zanaprej tudi tako ostane? Ne, nikakor ne! Odgojevališča, katera so bila dosedaj po Slovenskem, niso svoje uloge umela; ali so gledala na svoj gmoten dobiček, ali so pa dekletca preveč jednostranski izgojevala, ne oziraje se na narodno izgojevanje. „Bog je s nami, dok je plemenita duša i srce gospodje s nami“, ponavljam s Strossmayerjem. Nedostatek

odgojevališč za slovenska dekleta je gotovo tudi britko občutil naš mecen, ko je volil svoto za višjo dekliško šolo. Prepričan je bil, da je potreba našemu ženstvu izobrazbe in to večje nego jo more podeliti narodna šola. Vsi slovenski roditelji so tudi z veseljem pozdravljali sklep enquete, da se naj ustanovi v Ljubljani meščanska šola, katerej se priklupi gospodinjstva šola. Taka šola ne bode imela 30 učenk; v to šolo bodo pošiljali svoje hčerke iz cele Slovenije in prepričan sem, da bode število vedno mej 100 in 300. Kakor so se razveselili vsi Slovenci, katerim je na tem ležeče, da se vzgajajo njihove hčerke narodno (da se naj verski izobrazijo, je umljivo samo ob sebi), ko je storilo to vprašanje korak naprej; ravno tako zavladala je občna nevolja, ko hočejo nekateri to vprašanje zavleči, ker se boje, da bode nunska šola nekoliko učenk zgubila! Samostan je imel dosta časa, da bi bil osnoval višjo dekliško šolo, a samostan ni umel svoje naloge, izobraževal je svoje gojenke preveč jednostranski, ne oziraje se na narodno vzgojo! Jako čudno, da je samostan sedaj najedenkrat priredil, neko viško dekliško izobraževališče! Nehote se človeku uriva misel, da samo radi tega, da se prepreči blagi namen mecenov — in to pa, ker se boje za nekoliko svojih učenk. Z nekakim začudenjem smo tudi brali dotični načrt, kaj se hoče v nameravani višji dekliški šoli v samostanu učiti. Vsa čast, velečastitim sestram! Pa zdi se nam, da nimajo za to sposobnih moči. Kar hoče človek poučevati, mora se tudi sam učiti — velečastite sestre pa nemajo dotičnih izpitov.

Treba se še nam zdi nekoliko odgovoriti mnenju, ki se je poudarjalo pri zadnjem shodu katoliškega političnega društva v Ljubljani, da bi bila meščanska šola v Ljubljani le stara šola, kajti osemrazredni ljudski šoli sta že sedaj dve v Ljubljani. Učni načrti osemrazredne ljudske šole in meščanske šole so si res nekoliko podobni — a vendar je razlika mej obema šolama precej velika. Na meščanski šoli je strokovni pouk, na ljudski pa razredni. Na meščanski šoli poučujejo učitelji izpraznjeni za ljudske šole in vrhu tega še za meščanske

šole za posebne stroke in sicer jeden za jezikovno-zgodovinsko, jeden za matematično-prirodnoznanstveno in tretji pa za matematično-tehnično skupino; vsak učitelj ima svoje predmete, ki jih poučuje v vseh razredih. Na ljudski šoli mora vsak učitelj učiti v vseh predmetih jednega razreda; kdor pa je kdaj učil v višjem razredu četrto- in večrazrednic, dobro ve, kako težavno in skoro nemogoče je doseči v vseh predmetih kaj popolnega. To je tudi spoznalo najvišje šolsko oblastvo ter izdala sledeči ukaz: „Šolska oblastva imajo gledati na to, kjer presega učni smoter potrebo petero- in šestorazrednic, da se tam po obstoječih postavah osnujejo meščanske šole.“

Naše nepopolne slovenske šole v Ljubljani so pa tudi največ prouzročile, da imamo v Ljubljani tako mnogo obiskovane nemške šole, in da tako cvetejo nemški privatni zavodi, kjer se goji strokovni pouk deloma po profesorjih. Od nemških šol bomo stariše odvracali le tedaj, ako bomo imeli boljše in popolnejše slovenske šole.

Poslanci ne dajte se plašiti! Vera ni v nevarnosti, kakor se je zopet izdal bojni klic! Vera nima z višjo dekliško šolo ničesar opraviti. Vidite, da vam bode ves slovenski narod hvaležen, ako mu bode osnovali izobraževališče kamor bode pošiljal svoje hčere!

Govor poslanca Ivana Hribarja
v IV. seji deželnega zbora kranjskega dne
24. oktobra 1890.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Visoka zbornica!

Ker sem stavil resolucijo, katera se je ravnokar prečitela, nastala mi je tudi dolžnost, da utemeljujem svoj predlog. Ne morem pa tega storiti drugače, nego da postavim pomisleke po vrsti, kakor smo jih čuli od raznih častitih gg. predgovornikov, kolikor mi bode mogoče, v pravo svetlobo in dovedem gospode do prepričanja, da se dá doseči z resolucijo onoisto, kar oni nameravajo doseči z zakonom.

LISTEK.

O Vseh Svetih.

Spisal Sevnčan.

Vseh mrtvih dan je bilo 18 . . leta, dan, ko bi vsako srce človeško mehkeje biti moralo, celo tedaj, ako mu ne krije gomila niti jednega ljubih mu in dragih oseb. Saj smo vendar vsi otroci jednega stvarnika, in uprav smrt je, ki spravlja vse, vse združuje, ki ne pozna stanovske razlike, kakor življenje.

Koliko milijonov vsprejela je mati zemlja v svoje naročje, koliko tisoč požrlo jih je morje, koliko milijonov čilih mladeničev padlo je v boji za vladarja in domovino. Spominu vseh teh posvečen je ta dan, jedini dan vsega leta.

Mrzel veter bril je od snežnih vrhov Kamniških planin; tla krila je ledena skorja. Jaz pa sem stopal s svojim tovarišem iz otroške dobe, stotnikom sinom proti sv. Krištofu. Hotel sem pohoditi gomilo svojega starega očeta, katerega so pred nekoliko leti črni možje iz Tivolskega gradu odnesli vun, in ki sedaj pod otožno cipreso spava smrtno spanje. Oj, tedaj nesem pomnil še, da ga ne bodem videl nikdar več! Toda vrnil se ni več in romal

sem jaz vun, da ga posetim. Po cesti gomazelo je ljudij, ki so se pomikali proti pokopališču — resnih, žalostnih, a tudi veselih obrazov. —

Pred menoj hodil je mlad Slovak s košaro steklenine na glavi. Mahom zakriči — podrsnilo mu je bilo na gladkih ledenih tleh, in vse imenje njegovo bilo je zdaj v črepinjah. Pobiral jih je v koš ter jokal bridko. Mimo pa je prihajal ljud, ki je nakanil pohoditi grobove, a tudi njega srce bilo je mrzlo, mrtvo.

„Zakaj si bil toli neroden? Pa hajdi beračiti!“ Tako se je zadržala stara bogata ženica, ki je kar dišala po pobožnosti, zavila se tesneje v svojo ruto ter hitela dalje.

Prihajale so mimo cele tolpe, na stotine, toda niti jeden ni pogledal siromaka. Preširna aristokratinja, ki je izdajala ogromne svote v takozvane dobrodne namene, toda le zato, da se jej je milosrčje hvalisalo ter o njej pisarilo po novinah, aristokratinja z dolgim nosom, kakor sova, vrgla mu je nekoliko božjakov v klobuk. Prispel je tudi ubog kmetič po cesti. Videč nesrečnega Slovaka, postal je ter milovaje ga, popraskal se za ušesi, rekoč: „Revež! Rad bi ti pomagal, toda sam nimam nič.“ — In hodilo jih je mimo, ki se zovó ljudje, ubogi, bogati, ponosni, ponižni, našopirjeni, mladi, stari, krasni in pobabljeni hodili so v dobrih vrstah mimo

revčka, toda mej njimi ni bilo niti jednega človeka! Žalibog, je gola istina, da se nahaja človek v pravem pomenu besede najredkeji mej vsemi hrbtničniki, kar jih lazi in gazi na tem čudnem planetu nazvanem zemlja.

Naposled dospel je vendar človek. Na siromašni zlizani tanki suknji videlo se je, da je revež. Zeblo ga je, ali navzlic temu korakal je veselo dalje ter pušil iz male pipe. Zagledavši ponesrečenega Slovaka, sedečega brez pomoči, izvadi svojo možnjo ter strese vso imovino v širokokrajni dečkovi klobuk. Tudi nekaj goldinarjev bilo je umes. „Tu imaš!“ Hajdi, ter si nakupi družega blaga!“

„O hvala vam, tisočera hvala! Blagoslovi vas Bog!“ Odklanja je hvalo, korači sivi stavec mirno dalje. Dejal bi, da mu je izmej vseh tisoč in tisoč, ki so pohajali pokopališče, najslajši čut vel v srci.

Gledal sem ves ta prizor ter zapomnil si mozička. Kasneje seznanil sem se z njim. Starec pripovedoval mi je nekoč v kratkih slovih zgodovino svojega življenja. Bil je nezakonski sin neke služabnice. Vzgojili so ga tuji surovi ljudje. Matere ni imel, ki bi ga bila kdaj negovala, niti ni poznal očeta. Samovlastno spraval se je bil do šeste latinške šole. Od tedaj pa ga je pregnjala osoda, po-

Odgovarjati moram najprej častitemu gosp. poslancu za dolenska mesta. On je naglašal, da ne vidi analogije med § 3. in § 6. zakonskega načrta. V tem oziru naj mi ne zameri, ako bolj avtentično razlago pripisujem prečastitemu g. deželnemu predsedniku, kakor njemu, in da se bode prepričal, da prečastiti g. deželni predsednik nikakor ni istega mnenja, katero je izjavil gospod poslanec dolenskih mest, zato si dovoljujem prečitati nekoliko stavkov iz stenografičnega zapisnika lanskega zasedanja. Prečastiti g. deželni predsednik je dejal odgovarjajoč njega ekselenciji g. baronu Schweglu: „Auf die Ausführungen des Herrn Vorredners seien mir einige Bemerkungen erlaubt. Es muss zugegeben werden, dass die Angelegenheit, welche im § 3 zur Sprache kam, eine viel wichtigere ist, als die Angelegenheit, um die es sich jetzt handelt, weil es dort auf die Sistemisirung der Lehrstellen und die Bestimmung der Gehaltsclassen ankam, während es sich hier doch nur um die Zuerkennung von Personalzulagen in gewissen Fällen handelt.“ Prečastiti g. deželni predsednik torej sam priznava, da vlada gledé določila § 3. nima nič proti temu, da se deželnemu odboru v važnejši zadevi dovoljuje odločilna pravica in vendar stoji na stališču, da pritrjuje § 3., § 6. pa ne, akoravno gre tu za manj važno določilo. S tem je dokazana analogija med § 3. in § 6. in brezdvoybeno je, da če smo bili za to, da se sprejme ono določilo v § 3. in smo tam gledali, da se varuje deželna avtonomija, moramo temholji paziti, da se sprejme analogno določilo tudi v § 6., ali pa, da odpade § 6. in da tako varujemo deželi avtonomijo.

Častiti g. poslanec dolenskih mest je dejal, da nam, ki se prištevamo odločnejšem narodnim možem, ne pristaja bojazen. Gospoda moja, kakošna pa je ta bojazen? Ni vsaka bojazen jednaka. Če gospod predgovornik misli, da je to kaka osebna bojazen, vara se. Ali tu je stvar drugačna. Dokler so sedanje razmere v Avstriji, dokler imamo vlado, ki tako dela s Slovani, kakor sedanja, vprašam Vas, kdo ima več poguma, oni ki se klanjajo, ki se udajajo popolnoma vladi, ali oni, ki se ji ustavljajo in zahtevajo, da odločuje tudi narod in ne le vlada? Mislim, da je tu izključen vsak dvom in da te besede gospoda poslancu Šuklje-ta niso izvirale njegovemu prepričanju.

Gospod poslanec dolenskih mest je jemal v zagovor naučnega ministra in navajal, da naučni minister ne zasluži, da se tako ostro graja. Dejal je, da smo od njega več prejeli, kakor od vseh njegovih prednikov, več kakor od Konrada in Streymayr-a. Častiti gospod poslanec za dolenska mesta pa je pozabil povedati, da je od takrat preteklo mnogo let, da smo Slovenci od takrat napredovali, da pa danes nič drugega ne tirjamo, kakor takrat. V teku teh let bi nam bila morala dati vsaka vlada one iste pravice, katere nam je dovolil minister Gautsch.

Pa kaj pa nam je vendar toliko dobrega storil? Ozrimo se po slovenski domovini, ki je vendar mnogo večja nego naša Kranjska dežela. Kje najdemo tiste koncesije, kakor se je vzljubilo častitemu gospodu poslancu dr. Schafferju imenovati naše pridobitve, katere pa niso drugega, ko

pravice, ki nam gredo po postavah? Res na Kranjskem, kjer smo Slovenci v kompaktni masi in imamo v rokah deželno upravo, dosegli smo nekaj.

Kako se pa godi manjšini prebivalstva na Štajarskem, Koroškem in Primorskem? Na Koroškem vidimo kako se brani deželni šolski svet, in kako podporo nahaja pri ministerstvu, da ne bi se upeljale slovenske osnovne šole. In na Štajarskem? Ali ste pozabili, kako je deželni šolski svet zaviral slovenski učni jezik na ljudskih šolah, tako da so morali naši slovenski bratje, dasi imajo postav in pravico zase, obračati se do ministra in celo do državnega sodišča braneč te svoje pravice.

In na Primorskem! Ko se je odpirala obrtna šola v Trstu, govorilo se je, da se bode ustanovil na njej poleg laškega tudi oddelek s slovenskim učnim jezikom, in naučni minister je na priziv tržaškega mestnega zbora telegrafičnim potom odgovoril, da temu ni tako. Pa vendar je na Primorskem prebivalstvo slovenske in hrvaške narodnosti v večini. — To so one dobrote, katere nam deli minister Gautsch, da ne govorim o ravnarji njegovem na Kočevskem, kjer se šolski nadzornik odstavlja, brez disciplinarne preiskave samo zato, ker je nasvetoval, naj ostane neka šola slovenska. Take dobrote, pa nam bode delil še na dalje ekselencija naučni minister, ako se ne bodedo oglašali odločno za svoje pravice in ako bodedo takega ministra še v zaščito jemali. A o tem za danes ni treba obširneje govoriti, ker sem preverjen, da bode zato še prišla prilika.

Častiti gospod poslanec dolenskih mest je dejal tudi, da ako se sprejme moja resolucija, bi prišel deželni zaklad v nevarnost, da ne bi zadobil Najvišjega potrjila. (Poslanec Šuklje: „Tega nisem rekel.“)

Častiti gospod poslanec Šuklje je navedel § 66. šolskega zakona iz l. 1869, kateri veleval, da ima dežela pač upravljati in hraniti normalno-šolski zaklad, da pa sicer nakazuje troške deželni šolski svet. Moja resolucija pa je le v zvezi z deželnim zakladom. Da bi pa vlada imela tako trmo, da bi hotela gospodarstvo dežele spraviti v nevarnost, in to samo zato, ker si deželni zbor hoče varovati svojo pravico in braniti si avtonomijo, vendar ne morem verjeti. Če bi pa vlada segla res tako daleč, potem bi sama zakrivila nered in si imela pripisati nasledke.

Gospod poslanec dolenskih mest dalje pravi, da je vsaka taka nagrada kakor jo hočemo dati učitelju, ki je 10 let služboval na eni in isti enorazrednici, aktivitetni prejemek. Jaz nisem tega mnenja, kajti potemtakem so nagrade, katere deli nemški „schulverein“ tudi aktivitetni prejemki, in nagrade, katere se dele iz onih 600 gld., ki so še vedno vstavljeni v proračun normalno-šolskega zaklada za poučevanje nemškega jezika v slovenskih ljudskih šolah, so tudi aktivitetni prejemki. Tega vendar še nikdo ni trdil in mislim, da tega tudi g. poslanec Šuklje trdil ne bode.

Prehajajoč na ugovore prečastitega gosp. deželnega predsednika moram omenjati, da se mi zdi čudno, kako se je mogel čuditi on, da sem jaz akoravno sem izrekel naklonjenost do našega učiteljstva, vendar predlagal, da se izpusti § 6. iz zakona in

nasvetoval svojo resolucijo. Jaz sem poprej že — in mislim — dosti jasno povedal, zakaj naj se § 6. izpusti, in sicer prvič zaradi tega, da se brani deželi avtonomija in drugič zaradi tega, ker se bojim zlorabe. Ni pa resnično, da se nam ni bati zlorabe, kakor je rekel g. poslanec kmetijskih občin Kranjskih in Škofjeloških, in gospod poslanec Šuklje, ki je trdil, da takih slučajev ni bilo, da bi se bila iz političnih razlogov vzela kacemu učitelju doklada. Jaz vem, da so bili taki slučajji in celo gledé starostnih doklad. Gospod poslanec Šuklje trdi, da so morali biti pri tem tudi stvarni razlogi. Navajali so se res navidezno; pravi razlogi pa so se zamolčevali in deželni šolski svet bode zmirom, ako bode hotel učitelja kaznovati iz političnih uzrokov, našel drugih razlogov, da mu ne bode treba pravih razlogov naravnost povedati.

Prečastiti gospod deželni predsednik je tudi rekel, kaj pomaga taka resolucija, češ, da se utegne pozabiti od leta do leta, še bolj pa v 10 letih, kadar bi tako rekoč resolucija šele stopila v veljavnost. Opozarjam prečastitega gospoda deželnega predsednika, da on resolucije, akoravno jo je v rokah imel, ni natanko prečital, kajti ta se glasi drugače kakor § 6. Gledé § 6. velja trditev, da bi učitelji, kateri bi 10 let službovali od veljavnosti zakona na dalje, dobili še le ono nagrado; po mojej resoluciji pa dobé te nagrade tudi oni učitelji, ki so doslej službovali zadovoljivo 10 let. Resolucija bi torej imela vspeh, da bi se delile te nagrade že v prihodnjem letu, po načrtu § 6. pa šele 10 let po veljavnosti zakona.

Da bi pa resolucija bila v nasprotju z državno šolsko postavo, tega nikakor ne morem priznavati, kajti deželni zbor mora vendar pravico imeti iz svojega premoženja žrtvovati kaj za zboljšanje stanja učiteljev. Visoka vlada vendar, akoravno nadzoruje gospodarstvo z deželnim premoženjem, nikdar ne stavlja zapreke, kadar gre za druge namene in tudi tudi bi se tega bati ne bilo.

Seveda je prečastiti gospod deželni predsednik moral njega ekselencijo naučnega ministra Gautscha vzeti v zaščito, ali s tem se mi ni treba dalje pečati, ker sem dosti pojasnil svoje stališče, ko sem odgovarjal častitemu gospodu poslancu dolenskih mest. Dovoljeno pa mi bodi nekoliko besed nasproti gospodu poslancu Deteli.

Gospod poslanec Detela hotel je danes biti duhovit in dovtipen in je segel po nekem izreku Napoleona I. Tisti izrek se je morebiti jako lepo podal v ustih Napoleona I., da bi se pa bil podal v ustih gospoda poslancu Detele enako lepo, zanimavam, zakaj, med smešnim in vzvišenim je mnogo manjši razloček kakor med častitim gospodom poslancem Detelo in Napoleonom I. (Veselost.)

Istega reka se je polastil tudi gospod poslanec ekselencija baron Schwegel, kateremu je ravno prav prišlo, da ga je navedel gospod poslanec Detela. Prinesel ga je zopet na tapet in porabil v to, da bi dal moralčno zaušnico meni in mojemu prijatelju gosp. dr. Tavčarju. Njega ekselencija ima pač svoje nazore. Po mojem mnenji pa

➡ Dalje v prilogi. ➡

stal je bil, a ostal tudi boré pisarček. Ali kako veikodušje: Vse človeštvo obsegajoča ljubezen, dobrosrčnost, kaka ljudomilost bila je v tem košenem od vsega sveta zapuščenem možičku. Dá, plemenit bil je moj starina, in ko je sklenil v siromasni podstrešni sobici tam na Starem trgu nekje, zapustil mi je v spomin knjižico, obsezajočo preprosto povest iz življenja necega Savojarda, ki je povodom svojega dobrega srca obogatel ter bil izredno srečen. Blagi starec, siromak si bil, revež navzlic dobremu svojemu srcu, ali vendar, vendar kak bogatin!

Zdaj spiš tudi ti zunaj na pokopališču smrtno spanje z mnogimi drugimi vred, ki so omenjenega dné trdosrčno hodili mimo ubozega Slovaka.

Grobove kitijo jim krasni spomeniki, da v zlatih črkah poznemu svetu naznanjajo zasluge jim za človeštvo. Tvoja gomila pa je razpala, pohojena, pozabljena! Nihče se več ne spominja blazega tvojega srca; — zatorej danes prihajam jaz, da ti postavim spomenik, ne od broná, niti od kamena, ne, — spomenik v srci vsacega pravega človeka! Oj, da bi se mnogim, mnogim postaviti dal enak!

Osek, oktobra meseca 1890.

O domačem obrtu slovanskem.

Iz Hellwaldove knjige „Die Welt der Slaven“ preložil A. Funtek.

(Dalje.)

Kakor Rusi, tako so i Poljaki jako nadarjeni za obdelavanje lesá. Ne samó, da so preprosti tesarji, nego vsaj v Galiciji imajo tudi pristen domači lesni obrt. Glavna stroka je rezbarstvo. V Javorovem pri Kosovem v Galiciji izdelujejo bogato okrašene stvari za domače potrebe, recimo sodce za žganje, čašice za jajca, lesene čutare itd., ki so brezuvetno vzgledne. Veščak, kakor prof. V. F. Exner na Dunaji, primerja jih celó vzhodno-azijskim rezbam od sandalovine.

Figuralno lesno rezbarstvo se proizvaja doslej le malo, dasi so zlasti karpatski hribovci vsekakor nadarjeni. Toda važno je razsežno žličarstvo. Žličarsko blagó je čuda cenéno, poleg tega ti dobro prija njega izredno točna oblika. Odlično pohištvo naposled proizvajajo v Kalvariji, vasi blizu Krakovega. Poljake seveda še presegajo Rusi z ličnim pohištvom svojim. Res da ti je móči na ruskem pohištvu spoznati isti prvotni uzor, kakeršnega opažáš na domačem pohištvu jugoslovanskem in sem-

tertjá po kmetih tudi na pohištvu češkem in poljskem; toda odlično arhitektonski ukus Rusov je razvil prvotno skupno osnovno idejo ter jo okrasil toli bogato in ukusno, da je to pohištvo njih posebna národna svojina. Ako vidiš takovo pohištvo, priznati moraš vsekakor, da je v Rusih domači obrt umetelnemu obrtu toli uzorno pripravil in ugladil pot, kakor si je ne more misliti boljše i najpristnejši ukus umetalni. Séveda tudi Rusi kar najbolje vedó izkoriščati té, rekel bi, prirodne darove. Ne samó, da jako živahno izvažajo takšne proizvode domačega lesnega obrta v Perzijo in Indijo; privajata si jih tudi komfort in luksuz. V národnem slogu obdelavata drage tvarine ter umetalno, živo in bogateje razvijata najivne motive.

Takih ugodnostij pogreša domači obrt jugoslovanski. Zató tudi niso njega izdelki toli prida. V Bolgarih n. pr. vlada stavbarstvu neslovansko plemo cinzarsko ali makedovlaško. Ali v Bosni je bil navadno tesar zajedno mizar. Izdelujejo dobro leseno posodo, kovčege ali skrinje. Na Belem Vidu v Bolgarski je videl Feliks Kanitz, da izdelujejo lesorezno blagó v vélikem slogu, našel dókaj žag za deske, na mnogih krajih tudi opažal rezbarje, ki n. pr. v Trojanu narejajo izborne lopate od tr-

nikakor ni smešno, ako se potegujemo za pravice naroda slovenskega z vso odločnostjo in ako hočemo braniti deželi avtonomijo. Čudno se mi le zdi, da gospod poslanec ekselencja baron Schwegel, kateri se je lanskega leta pri veliko bolj neznatni priliki, ko smo sklepali o instrukciji za zdravstveni zakon, tako gorko potezal za deželno avtonomijo, tukaj neče ničesar vedeti o njej. Koliko bolj smešno je torej bilo stališče, na katerem je takrat stal on, ko je pri taki malenkosti s tako navdušenostjo branil deželno avtonomijo.

Častiti gospod poslanec baron Schwegel je tudi na naji reflektiral, ko je dejal, da mora vsak resnomisleč, človek biti proti resoluciji in da mora vsak poslanec glasovati ali za oni § 6., ali pa za izpuščenje tega paragrafa. Jaz nočem preiskovati, v koliko je resnomisleč gospod baron Schwegel; vsekakor ga ne smatram za neresnomislečega; zato moram pa tudi odločno protestovati, da bi on meni ali mojemu prijatelju dr. Tavčarju kaj takega očital, kajti mislim, da smo vsi prišli v to zbornico, da bi z resno voljo in z resnim mišljenjem izvrševali svoje mandate.

Dalje je pa dejal gospod baron Schwegel, da bi bilo naše učiteljstvo, ako bi se sprejelo dotično določilo, odvisno od 2 faktorjev, od deželnega odbora in od deželnega šolskega sveta. Mislite, da sedaj učiteljstvo ni tudi odvisno od dveh faktorjev? Pomislite, kako dela nemški „Schulverein“ in kako zaslombo ima v najvišjih krogih. Učiteljstvo je dandanes itak že odvisno od deželnega šolskega sveta in potem pa od posebne vlade nemškega „Schulvereina“.

Gospod poslanec dr. Schaffer očital mi je inkonsekventnost in je dejal, da tukaj ne glasujem tako, kakor sem glasoval v finančnem odseku. V finančnem odseku sem glasoval za resolucijo, kakor bodem danes tukaj glasoval in zato odvrčam odločno, da se mi očita inkonsekventnost. (Poslanec dr. Schaffer: Die vorjährige Abstimmung.) Lanskega leta sem glasoval za zakon, tako, kakor je bil sprejet, ali v § 6. je bilo določilo, da ima prisojevati doklade deželni šolski svet v sporazumu z deželnim odborom. To je torej nekaj drugega (Poslanec Šuklje: „glasovanje v finančnem odseku!“). V finančnem odseku res nisem glasoval za tak § 6., kakor je bil sprejet potem v zbornici, pa tudi drugi členi finančnega odseka ne, ker tam ni bil stavljen predlog, naj se beseda „zaslišavši“ nadomesti z besedami: „v sporazumu“. Ko je pa načrt prišel v zbornico, stavljal se je dotični predlog najprej k § 3. in potem k § 6. in glasoval sem za zakon, kakor tudi vsi ostali členi finančnega odseka s te (leve) strani zbornice, izvzemši menda samo g. poslanca Šukljeta.

Častiti gospod poslanec dr. Schaffer je tudi dejal, da vedno napadamo visoko vlado, da se pa vendar ne branimo, prejemati koncesije od ravno tiste vlade. (Klici na levi: Nemška šola v Ljubljani!) Mi ne zahtevamo ničesar drugega, nego one pravice, katere so nam pristojne po ustavi in državnih postavah in katere zahtevati je naša dolžnost. Gospodje se torej varajo, če mislijo, da zahtevamo koncesije, kajti — naglašam še jedenkrat

dega lesá izredno po ceni. Mimo tega se nahajajo v Travnju višumetalni izdelki večih rezbarjev; nekoga teh delavcev nazivlje F. Kanitz celó bolgarskega Vida Stossa.

Bogato in značilno lepo je tudi prsteno blagó slovansko. Oblikovje mu je preprosto in vendar izrazno slogovito; živo nas spominja na starodavne posode. Barve njegove kaže vseskozi lep umetalni ukus; ohranila so plastiška. V Galiciji že se ne moreš načuditi lončarstvu; preproste črno-barvane, amforam podobne posode do šarenega krožnika, svečnika, svetilnega podstavka i. t. d. so navadno pogojene tehniški izvrstno. Zapadno-evropski strokovnjaki bi se čudili zlasti prozornim in neprozornim posteklinam kmetskih lončarjev galiških. V Rusiji je sleharni kmet spreten lončar. Brez kolvrat si nareja od črne gline lično posodo za kuho in pijačo; poleg tega se kósajo, kakó bi drug drugega prehiteli po novih in ličnih oblikah. V Bolgariji proizvaja keramika zgolj lončene posode, katere v vsakem mestu vrté in prostoročno izdelujejo obilni „čumlečki“ (lončarji). Vendar so tudi mesta in kraji, kjer se pečajo s posebnimi proizvodi obrtnimi. Splošna oblika posodna je podobna obliki starih posod grških ali rimskih, toda okrasila so precej drugačna. (Dalje prih.)

— to, kar zahtevamo, so pravice slovenskemu narodu, ki sestavlja prvotno prebivalstvo v deželi, v katero je obdeloval, ko še o Nemcih tod ni bilo ne duha ne sluha, ki se pa sedaj drznejo govoriti, da prosi za koncesije, kedar zahteva pravice.

Kar je govoril gospod poslanec dr. Schaffer o „Brillantfeuerwerk“ itd. je bila, rekel bi, tako otročja opazka, da lahko prehajam preko nje na dnevni red, kajti jaz mislim, da vsi, ki smo tukaj, na tej in na one strani visoke zbornice, imamo resno in trdno voljo po vesti in prepričanju izvrševati svoj mandat.

S tem, mislim, sem ovrget trditve vseh onih gg. poslancev, ki so govorili proti resoluciji in zaradi tega vas prosim, da blagovolite to resolucijo sprejeti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 31. oktobra.

V dalmatinskem deželnem zboru

predlagal je poslanec Bianchini, da se Dalmacija zjedini s Hrvatsko. Predsednik pozval je govornika dvakrat k redu, potem mu pa odtegnil besedo. Govornik je apeloval na zbor, ki je potem sklenil, da naj govornik dalje govori. Klaič in tovariši so predlagali, da se uvede hrvatski poučni jezik na gimnaziji v Zadru.

Češkonemška sprava.

Slabo znamenje za češkonemško spravo je to, da veljavnejši može izstopajo drug za drugim iz pravne komisije. Izstopili so že knez Schwarzenberg, Herbst in grof Clam-Martinic. Ti može se izgovarjajo z boleznijo in se tudi deželnozborskih sej ne udeležujejo. Čudno je vsekako, da baš člane pravne komisije tako rada napada bolezen. Usiljuje se nam misel, da so se ti politiki preverili, da s spravo ne bodo nič in zatorej ne marajo v komisiji več prazne slame mlatiti.

Dopolnilne volitve za Praški mestni zbor.

Pred volitvami so Staročehi Mladočehom ponujali kompromis s pogojem, da jim prepuste 11 mandatov. Mladočehi so pa zahtevali 14 mandatov. Izid volitev je pokazal, da bi bil kompromis umešten, kajti Mladočehi dobili so le 11 mandatov, dva več, nego je izstopilo mladočehskih mestnih odborikov. V Staremestu dobili so v prvem volilnem razredu Staročehi Vladimir Pér 170, dr. Jan Vlček 167, Adolf Bloch 166 in Josip Svoboda 165 glasov. Mladočehski kandidati dobili so po 125 do 144 glasov in so torej ostali v manjšini. V drugem volilnem razredu voljena sta Staročeha dr. Ivan Kühn z 272 in Josip Kyselka z 267 glasi, dotim sta mladočehska kandidata dobila 242 in 229 glasov. V tretjem razredu zmagali so Mladočehi in so dobili njih kandidati Jan Dobr 470, Jan Jech 463, Jan Režáč 468 in Aleksander Storch 461 glasov. Staročehski kandidati ostali so z 271 do 275 glasovi v manjšini. V Novem mestu zmagali so v I. razredu Staročehi in so dobili Josip Kandert 509, Vaclav Nykles 297, Al. Oliva 512, Anton Stárka 318 in Rudolf Tereba 313 glasov. Mladočehski kandidati dobili so od 193 do 214 glasov. V II. volilnem razredu zmagali so Staročehi in so dobili dr. Benjamin Čumpolik 640, Vincenc Gregor 1079, dr. Alfred Hrdlička 642, Karol Vlček 632 in Adol Stýblov 624 glasov. Mladočehi ostali so s 453 do 505 glasi v manjšini. V tretjem razredu zmagali so Mladočehi in so voljeni Josip Sokol s 689, Josip Papež 684, dr. Julij Grégr s 682, Filip Havlik s 681 in Ivan Stětina s 676 glasi. Staročehi dobili so po 341 do 352. Na Mali strani voljeni so v prvem razredu staročehski kandidati Josip Ditttrich s 96, dr. Evgen Eiselt s 102 in Ignacij Hlasives s 134 glasovi. Mladočehska kandidata dobila sta 38 oziroma 37 glasov. V drugem razredu je voljen Staročeh Fran Rus s 173 glasi. Mladočeh je dobil 72 glasov. V tretjem razredu je voljen Mladočeh Alojzij Solar s 172 glasi. Staročeh je dobil 127 glasov. V Hradčinu je v prvem razredu voljen Staročeh Vaclav Brož s 25 glasovi, Mladočehski kandidat dobil 8 glasov; v tretjem razredu zmagal je Staročeh Sedlak s 48 proti 10 glasom. V Jožefovem je v drugem razredu voljen jednoglasno Staročeh dr. Salamon Freund, v Holešovic-Bubni je voljen v tretjem razredu Mladočeh Anton Filip s 74 proti 29 glasom. „Narodni Listy“ so z izidom jako zadovoljni, ker je uspeh velik. Mladočehi dobili so 900 glasov več, nego lani, pridobili dva najvažnejša dela v mestu. Iz tega se sme sklepati na bodoče državnozborske volitve. Staro mesto in Novo mesto sta za Staročeha izgubljeni, torej tudi Riegrov mandat.

Reforma deželnozborskega volilnega reda za moravsko veleposestvo.

Iz utemeljenja predloga glede premembe deželnozborskega volilnega reda za veleposestvo na Moravskem izvemo, da konservativni veleposestniki ne zahtevajo, da se skupina veleposestva razdeli v več skupin, temveč hočejo le, da se uvede zastopstvo manjšine, kakor je uvedeno v Srbiji ali pa na Danskem. Taka reforma volilnega reda bi bila

pravična, ali ni verjetno, da bi jo deželni zbor vsprejel, ker bi potem Nemci utegnili zgubiti večino v deželnem zboru. Utemeljatelj grof Serenyi je posebno naglašal, da njegova stranka želi, da se ohrani jednotni značaj kurije veleposestva Predlog se je izročil posebnemu odseku.

V gališkem deželnem zboru

se je bil unel prepir o tem, sme li poročevalec govoriti rusinski ali ne. Poljaki so trdili, da poročevalec more govoriti samo poljski, tega mnenja bil je tudi deželni maršal. To kaj lepo razsvetljuje, kako lepo razumijo Poljaki jezikovno ravnopravnost. Načelno se pa ta stvar v deželnem zboru še ni odločila, ker deželni maršal ni dal o njej glasovati.

Rusinski poslanec Antonijević je predlagal, da se osnuje rusinska kmetijska šola v Olesku, Romančuk je pa predlagal, da se osnujejo nekatere rusinske srednje šole in učiteljske. Sedaj ima poltretji milijon Rusinov le jedno rusinsko gimnazijo in tri paralelke na jedni poljski gimnaziji.

Vnanje države.

Srbski skupščini

predložil bode minister narodnega gospodarstva načrte zakonov o obrtnih šolah, uzornih kmetijah, zavarovanji po hipotečni banki in o gozdarstvu. Skupščina bode torej se bavila v prvi vrsti z narodnogospodarskimi vprašanji.

Razpor mej Porto in patrijarhatom.

Rusko oficijozno glasilo „Journal de St. Petersburg“ bavi se v jedni poslednjih števil z razporom mej Porto in patrijarhatom. Po mnenju tega lista se Turčija premalo ozira na to, da se turški zakonik ne dá porabiti na kristijansko družbo. Otomanska vlada ne more tako, kakor druge vlade urediti razmer s kristijanskimi cerkvami. Rusiji so interesi pravoslavne cerkve tako na srci, da želi, da se kristijanske občine in turška vlada dobro sporazumijo, in nadeja se, da sultan kmalu naredi konec sedanjemu osodnemu stanju, in da bode patrijarh zaupajoč v sultana kmalu odredil, da se začne božja služba, ki bi se pravo za pravo še nikdar ustaviti ne bi bila smela, naj bodo patrijarhove zahteve še tako upravičene. Ruski oficijozni list je torej rahlo izrekel grajo patrijarhu in sedaj bode grška duhovščina vedela, da od Rusije posebne pomoči nema pričakovati.

Grške zadeve.

Novo ministerstvo v zbornici ne bode imelo posebno velike večino, ker vsa prejšnja opozicija ne bode hodila za Delyanisom. V grški zbornici je namreč že tretji strankarski vodja Rhali, kateri bode imel vsaj kacij dvanajst pristašev in nikakor ne bode brezpogojno podpiral vlado. Novo ministerstvo se bode bolj bavilo z vnanjo politiko nego se je Trikupisovo. V Carigradu nekako ne zaupno gledajo premene na Grškem. Da bi Grki začeli vojno, zares skoro ni misliti, ali z raznimi agitacijami pa vender utegnejo malo razburiti duhove v orijentu. Na borzah se je tudi malo čutil upliv izida grških volitev. Grški papirji so pali in na borzi v Atenah se je povišala cena zlata.

Dopisi.

S Primorskega 28. oktobra. (V pojasnilo in v obrambo.) V 43. listu „Zgodnje Danice“ z dne 24. oktobra je dopis s Primorskega, ki mej drugim tako slove: „Po celem svetu duševni boj. Posobno hud za šolo! Ne le, da imajo prav natančno določeno (po učiteljski „enketi“), kaj morajo obravnavati vsak mesec, katere koščke berila, slovnice, računstva itd. Zdaj še segajo v verski pouk. Te dni sem dobil od učitelja neki „načrt za veronauk v ljudskih šolah v nadškofiji goriški,“ — katerega bi bil lahko iz več razlogov odbil, pa sem ga ohranil, ter Vam ga pošiljam tu v prigribu. „Načrta“ ni poslal škofijski ordinarijat ali g. dekan, temuč poslan je od c. kr. okrajnega glavarstva v Sežani (z dopisom: hier folgen zwei Exemplare der Lehrpläne: im Religionsunterrichte, von denen Sie — Schulleitung — eines dem H. Katecheten einreichen wollen), kako to, mi ni jasno! Saj je vendar še veljaven oni paragraf šolskih postav, ki določuje, da je verouk v vsakem oziru odvisen od dotičnih verskih glavarjev, to je škofov? Mislim, da je naš novi c. kr. voditelj glavarstva sežanskega prekršil postavo pošiljaje take ukaze, ki ne spadajo v njegov delokrog“ itd.

Svojega v tem nevednega častitega neprijatelja, ki piše prijateljsko pismo, hočem poučiti, ter ga na pravo misel pripraviti; pa naj ne bode zaradi tega hud, ker dobro naj vé, da jaz ne morem biti več hud bojevnik, ker spadam že v „črno vojsko“.

Najpreje naj povem čestitemu gospodu dopisniku v „Danici“ in ga tudi s svojo častno besedo zagotovim, da „Načrt za veronauk v ljudskih šolah v nadškofiji goriški je poslal sam knezonadškofijski ordinarijat iz Go-

rice c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, da je ta „Načrt“ sestavil več šolnik vsled §. 5 državnega šolskega zahona ter da ga je tudi sam prečast. knez nadškofjski ordinarijat v Gorici odobril.

Prečastiti knez nadškofjski ordinarijat v Gorici je prosil c. kr. okrajni šolski svet, da naj o tem „Načrtu“ šolska vodstva obvesti, da ta v nakup potrebnih eksemplarov teh načrtov potrebuje ukrepe. Ker pa šolska vodstva nimajo pavšalij za jednake stvari, je c. kr. okrajni šolski svet vsled sejnega sklepa naročil pri knez nadškofjskemu ordinarijatu v Gorici potrebno število eksemplarov (kar vam lahko tudi ud. c. kr. okrajnega šolskega sveta prečast. gosp. Adolf Harmel, dekan Komendski potrdi) ter te razposlal šolskim vodstvom po 2 eksemplara z vabilom, jednega uročiti č. gospodu katehetu, jednega pa pridržati v šolskem arhivu. Taka je stvar in ne drugačna.

Iz tega je torej razvidno, da je naš občesposlovani novi c. kr. voditelj okrajnega glavarstva sežanskega kot predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta popolnoma pravilno ravnal, on ni niti za pičico prekršil zakona, ampak kaj vestno podpiral knez nadškofjski ordinarijat ter brzo izvel prošnjo njegovo.

Gospodu dopisniku svetujem v drugo previdneje bojevati se za pravico ter ne napadati na tako neosnovan, neopravičen in zloben način vestnih in našemu narodu pravičnih uradnikov, kakor je baš naš novi c. kr. voditelj sežanskega glavarstva; — na uho pa mu pošepam, da dobro vem, kam njegov pes tako moli.

Iz Šoštanja 29. oktobra. (Slovenski stariši pozor!) Po našem trgu in okolici leta neki možicelj od hiše do hiše pobirajoč od slov. starišev podpise za posebno nemško šolo v Šoštanju. Da taka reč ne gre vsekdar po volji dotičnika in isti dostikrat nemarno pogori, je čisto naravno. Isto tako imel je ta tiček dne 28. t. m. čudno smolo pri nekem zidarji P., ko je prišel z namenom k njemu, sitnobo uganjat. Zidar, pošten slovenski mož, vpraša prišleca: kaj li hoče? na kar mu ta tičar začne na debelo razlagati namen svojega imenitnega pohoda, da bi od njega dobil podpis za nemško šolo. Naš pošten mož mu da polo nepodpisano nazaj, menéč, da svojo deco v domačo, itak skoro popolnoma nemško šolo pošilja, kaj torej še hoče več? Ta sitnež vendar misleč, da ga utegne na limanice dobiti, začne mu nekaj žveplariti, kako je dobro, če človek nemški zna, ker potem lahko gre mej svet i. t. d. Naš primitivni zidar ga nekaj časa zvesto posluša, potem pa ga odvrne rekoč: „Istina je, da človek več nemščini gre lahko po svetu, a skušnja nas, žal, ob enem uči, da taki ljudje potem tudi navadno z Nemškega domov v slovenske kraje priberajo, kar mórebiti vi sami najbolje veste.“ S tem dobil je naš ljubeznivi tičar to, česar je iskal, ter z dolgim nosom odšel.

Dragi rojaki! tako je bilo prav! Ako pride do Vas, slovenski očetje ali mile slovenske matere, takšen tiček, pokažite mu vrata in ako pride po stopnicah za Vami, vrzite ga dol, kajti takšno človeče, ki hoče Vas po zvijači oropati Vašega najdražjega, t. j. Vaših otrok, ni vreden, da še dalje nosi svojega rojstva kosti po tem svetu. Mi Slovenci spoštujemo vsak pošten narod, a ljubimo samo jednega, to je naš mili narod slovenski. To hočemo tudi mi Šoštanjčani pokazati, in ne pojdemo takim tičkom na limanice in nobenemu, ki nam hoče kratiti naše po božjih in naravnih zakonih pripoznane pravice. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Iz Litije 30. oktobra. [Izv. dop.] Kakor smo že bili objavili, sklenil je odbor „Litijskega pevskega društva“ prihodnjo pomlad napraviti društveno zastavo. V ta namen priredilo je društvo pred par tedni „pevski večer“ z ustopnino za neude. Z veseljem konstatujemo, da se je koj prva veselica dobro obnesla ter društvu vrgla lepo vsotico za nameravani društveni barjak. Meseca novembra priredi odbor „Litijskega pevskega društva“ v ta namen koncert. Čas in vspeled priobčimo v kratkem. Toliko pa smemo že danes omeniti, da so nam zopet obljubile blage volje vrle gospice pevkinje sodelovati, kar bode veselico izvestno povzdignilo. Tako upamo pevci s pomočjo krasnega spola kmalo priti do zaželjenega cilja z lastnim naporom, ne da bi zato posebno nadlegovali slavno občinstvo! —

V nedeljo teden bil je kvartet našega društva v Zagorji v Medvedovi gostilni; pri tej priliki je g.

pevovodja Lozej Šent Lamberških in Zagorskih pevcev v družbi kmalu nabral 4 gold. 20 kr. za našo zastavo, za kar mu izrekamo v imenu društva iskreno zahvalo, nadejaje se, da najde obilo posnemalcev! Bog! —

Deželni zbor kranjski.

(VI. seja, dne 31. oktobra leta 1890.)

Deželni glavar dr. Poklukar odpre sejo ob 1/2 11. uri, konstatujoč sklepčnost. Zapisnik zadnje seje se prebere in odobri. Poročili deželnega odbora (priloga 45 in 46) izročita se prvo finančnemu, drugo upravnemu odseku, isto tako se izroče novo došle prošnje dotičnim odsekom.

Tajnik Pfeifer prečita interpelacijo narodnih poslancev o zadevi c. kr. okrajnega nadzornika Komljanca, katere konec se glasi tako le:

Iz katerih vzrokov in po katerih uplivih je bil imenovan g. c. kr. okrajni nadzornik brez disciplinarne preiskave, brez vednosti deželnega šolskega sveta odstranjen?

Podpisan Svetec in 16 narodnih poslancev.

Deželni glavar izroči interpelacijo deželnemu predsedniku.

Deželni predsednik baron Winkler odgovarja na interpelacijo, v kolikor so mu znani razlogi, ki so napotili naučnega ministra do tega koraka, ter čita nekatere odstavke iz nemške prošnje in razklada zgodovino šole v Dragi. (Ker bode itak debata o tej stvari, sežemo prihodnjič obširneje nazaj na ta odgovor.)

Poslanec dr. Tavčar vpraša, je li ta odgovor g. deželnega predsednika definitivni, ker se mu zdi pomankljiv, tedaj bode predlagal, da se prične debata o odgovoru deželnega predsednika.

Deželni predsednik baron Winkler odgovori, da je odgovoril, v kolikor so mu razmere zdaj znane, sicer pa je razprava dovoljena.

Posl. dr. Tavčar potem stavi predlog, da se postavi razprava o tem odgovoru dež. predsednika na dnevni red prihodnje seje.

Tajnik Pfeifer prečita potem drugo interpelacijo narodnih poslancev o zadevi nemških pridig v Dragi, katero izroči deželni glavar potem deželnemu predsedniku baronu Winklerju.

Konec interpelacije slove:

a) Ali je gosp. deželnemu predsedniku znano, da je bil c. kr. okrajni glavar kočevski dne 9. septembra 1890 brez knezoškofjskega komisarja v Dragi in da je tam nabiral podpise za nemške pridige?

b) Ali je to omenjeni c. kr. glavar storil po naročilu deželne vlade?

c) Kaj namerava deželno predsedstvo ukreniti, da se c. kr. okrajni glavar pl. Thoman ne bode več utikal v Dragarske cerkvene zadeve in motil miru, ki je dosedaj vladal v tej fari v tem oziru?

Podpisan Svetec in 16 narodnih poslancev.

Pri glasovanju vsprejme se predlog dr. Tavčarja glede prve interpelacije, da stavi na dnevni red prihodnje seje.

Deželni glavar predstavlja zbornici vladnega zastopnika, svetnika Merka, predno se prestopi na 5. točko dnevnega reda: Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1891, pri katerem se uname obširna in dolga splošna debata, predno se je prestopilo na finančni del proračuna. Obširno poročamo v prihodnji številki.

Iz podrobne debate omenjamo za danes samo toliko, da je znesek 600 gld. za neobligaten pouk nemščine na večrazrednih slovenskih šolah, ki je že toliko razburjenih debat vzbudil v prejšnjih zasedanjih — bil po kratki mirni debati odklonjen! Za odklonjenje tega zneska so glasovali Dr. Bleiweis, Lavrenčič, Pakiž, Ogorevc, Dragoš, Povše, Grasselli, Murnik, Hribar, dr. Tavčar, Klein, Stegnar, Svetec, Kavčič, dr. Vošnjak; proti 10 Nemcev, Detela, Krsnik, dr. Papež, poročevalec Klun.

(Dalje prih.)

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe Kranjske.

V Ljubljani, dne 30. oktobra 1890.

Predseduje ces. svetnik Murnik. Navzoč je deželni glavar dr. Poklukar, kot c. kr. vlade zastopnik g. vladni svetnik Dralka. Članov je bilo nad 70.

Predsednik Murnik predavi vladnega za-

stopnika z uljudno prošnjo, naj bi se c. kr. vlada i nadalje tako živo zanimala za koristi kmetijstva kakor doslej. (Dobro! Dobro!) — Pozdravlja deželnega glavarja dr. Poklukarja naglašajo, koliko je isti s svojim velikim uplivom že storil za prospeh kmetijstva in gozdarstva na Kranjskem, kot državni in deželni poslanec, kot deželni glavar in predsednik za pogozdovanje Krasa. (Dobro!) — Spominja se potem izredne lepe slavnosti v cesarski hiši, poroke nadvojvodinje Marije Valerije z nadvojvodo Franom Salvatorjem. Glavni odbor čestital je tem povodom, isto tako o priliki presvetlega cesarja in cesarice godov in prosil deželnega predsednika barona Winklerja, da v imenu glavnega odbora in vsega kmetijskega stanu, katerega zastopa glavni odbor, izraža najiskrenejšo čestitke presvetli cesarski hiši. (Dobro! Slava!) Predsednik potem omenja vse važnejše stvari, ki so se od zadnjega občnega zbora vršile. Zakon za povzdigo živinoreje je potrjen, zakon glede osuševanja ljubljanskega barja, dasi sklenen že v lanskem zasedanju, žalibog, še ne. Potrjen je tudi zakon ob uravnavi ribarstva z dne 28. avgusta leta 1888., in vpeljan je z izvršilnim ukazom c. kr. deželne vlade kranjske z dne 9. junija leta 1890. Nalog je sedaj, ta prekoristni zakon oživiti. Za naše kmetijstvo bila je lanska letina slaba. Beda velika je pretila vsled mraza, toče, povodenj, trtne uši in peronosperre, a najstrašnejša lakota se je odstranila, to pa le s pomočjo c. kr. vlade in deželnega zbora, katerim izreka predsednik najpriskornejšo zahvalo. (Občno pritrdjevanje.) Iz družbene drevesnice so se začeli udom deliti po sklepu občnega zbora požlahtnjena drevesca. Vsako leto bode tako brezplačno deljenje za povzdigo sadjareje v deželi dobro uplivalo, in to še tem bolje, ko se omogoči, na novo najetem prostoru prirediti še dokaj več sadnih drevesc. Da se je Kranjska dežela tako častno udeležila kmetijske in gozdarske razstave na Dunaji, je le omogočil gosp. deželni poslanec Gorup brez njegove podpore in podpore deželnega zbora ne bi bilo na to misliti. Mnogo je sodeloval glavni odbor pri razdelitvi krompirja za bedne v deželi v sporazumljenji s sl. deželnim odborom, nič manj pa pri nakupu modre galicije, katere je prodajal in delil kmetijske družbe vinogradnikom v sporazumljenji z deželnim odborom. To je tudi vzrok, da se občni zbor ni mogel sklicati o priličnejšem času.

Spominja se potem predsednik Murnik lansko leto umrlih udov. Ti so gospodje: Janez Hladnik, posestnik v Logatci († dne 1. januarja); Janez N. Bačnik, duhovni svetnik, župnik v p. v Novem mestu († dne 25. februarja); Matej Koder, župnik na Slapu († dne 2. marca); Karol Deschmann, muzejski kustos, deželni poslanec itd. v Ljubljani († dne 11. marca); Nikolaj Jamnik, posestnik v Medvodah († dne 8. aprila); Anton Jelouschegg, posestnik v Il. Bistrici († dne 19. maja); Janez Hozhevar, c. kr. vladni svetnik († dne 24. maja); Karol Demšer, posestnik, župan itd. v Senožečah († dne 22. junija); France Kovšca, posestnik v Planini († dne 5. julija); Miha Pakič, trgovec in posestnik v Ljubljani († dne 15. avgusta); Leopold Albrecht, župnik v Dobu († dne 9. decembra). Poleg teh se spominja še umrlih letošnjih udov viteza Gutmansthal, predsednika podružnice v Radečah in velezaslužnega podpredsednika vrlega moža kmetovalca in tovarnarja gospoda Frana Kotnika. Predsednik povabi zborovalce, da v znamenje sočutja vstanejo, kar se zgodi.

Denašnje zborovanje imelo bo rešiti velevažne zadeve. Družba jako lepo napreduje. Družbeniki so se lani pomnožili za 267 členov in družba ima sedaj 1472 udov. Konečno izreka predsednik željo, naj bi društvo i nadalje vspevalo, obravnave in sklepi denašnjega zbora pa donesli dobre in veliko koristi vsemu kmetijstvu dežele kranjske. (Dobro! Dobro!)

Deželne vlade zastopnik g. c. kr. vladni zastopnik Dralka pozdravlja zbor in želi njega obravnavam najboljšega vspeha.

Domače stvari.

— (Umrli) je včeraj zvečer nagloma (zadela ga je kap) gospod Fran Govekar nadučitelj v Šiški in član okrajnega šolskega sveta v 51. letu dobe svoje. Pokojnik bil je izvrsten učitelj in obče priljubljen mož, v narodnem oziru pa zanesljiv kakor skala. Sodeloval je kot odbornik pri vseh učiteljskih

društvi, zlasti pri „Narodni šoli“ in o občnih zborih poročal je točno in vestno. Zapustil je vdovo s 5 nepreskrbljenimi otroki. Pogreb bode jutri popoldne po 4. uri. Lahka mu bode zemljica in blag spomin!

— (Slavno občinstvo) opozarjamo, da bode letos obiskovanje in razsvetljenje grobov še le v nedeljo dne 2. novembra.

— (Čitalniški pevski zbor) pel bode v nedeljo dne 2. novembra ob 3. uri popoldne na pokopališču nagrobnice v spomin umrlih članov „Sokola“.

— „Slovensko delavsko pevsko društvo Slavec“ pelo bode v nedeljo ob 4. uri popoldne svojim pokojnim članom in prijateljem na pokopališču pri sv. Krištofu 3 žalostinke. Pri neugodnem vremenu poje se v cerkvi.

— (Fran Ondříček.) Prvi svetovno znani umetnik na goslih c. kr. komorni virtuos Fran Ondříček obiskal bode na svojem umetniškem potovanju v torek dne 4. novembra Ljubljano, da tukaj po vabilu „Glasbene Matice“ priredi koncert. Občinstvo Ljubljansko imelo je že priliko čuti tega mojstra. Le par let je minolo od njegovega zadnjega obiska v Ljubljani, a ta kratki čas bil je dovolj, da je Ondříček v tekmovalni za žezlo kralja vseh umetnikov na goslih popolnoma in sijajno zmagal. To popolno zmago morali so mu priznati tudi glasovi slovanstvu sploh nasprotni. Vsakemu so gotovo znani njegovi neizmerni uspehi na jugu po Rumunskem in na bolgarskem dvoru, v Carigradu pri sultanu in zadnji čas v Pragi, kakor ga željno pričakujejo na severu, kamor pojde še to sezono. Jako sijajno ponudbo dobil je iz Amerike za prihodnjo zimsko sezono. Ni treba posebno naglašati, da ne bomo zamudili te prilike, slušati najbolj slovečega umetnika na goslih, pozdraviti ga kot brata Slovana, gosta „Glasbene Matice“ in starega nam jako milega in priljubljenega znanca. Na programu so (izjemši Paganinijev koncert) izključno le slovanske skladbe, mej temi pa najnovejša skladba, našega gosta fantazija na motive iz Smetanove opere „Prodana nevesta“. Koncert bode torej imel ne le samo godbeni, ampak tudi narodni pomen.

— (Fran Ondříček,) c. kr. komorni virtuos Nj. Velečastva cesarja Frana Josipa I., priredi jedini koncert na vabilo „Glasbene Matice“ v torek dne 4. novembra 1890 ob polu 8. uri zvečer v čitalnični dvorani. Iz posebne prijaznosti sodelujeta g. A. Razinger in g. Karol Hoffmeister. — Vpored: 1. Paganini: Koncert „D-dur“, igra Fr. Ondříček. 2. K. Bendl: a) Cypresi št. 5 („O, bil to sladki sen“); A. Rubinstein: b) „Zjutraj“ poje gosp. A. Razinger. 3. Fr. Ondříček: a) „Barcarola“; H. Wieniawski: b) „Poloneza“ (D-dur) igra Fr. Ondříček. 4. Kaán z Albéstu: a) „Sen“, transkripcija na pesem Novotnega; B. Smetana: b) „Obkrožak“; A. Rubinstein: c) „Etuda“ igra g. K. Hoffmeister. 5. Fr. Ondříček: Fantazija na motive iz Smetanove opere „Prodana nevesta“ igra skladatelj. — Na glasoviru spremlja g. Karol Hoffmeister. — Sedeži dobivajo se v čitalnični trafiki in pri gosp. Vasi Petričič-či na Mestnem trgu. — Cene: sedež I. vrste 4 gld., rezerviran sedež 3 gld., Cerkl I. 2 gld. Cerkl II. 1 gld. Ustopnica 80 kr.

— (Izpred sodišča.) Pred sodiščem pod predsedstvom dež. sodišča svetnika Pleškota in votantov Tschek, Pessiak in Čuček, zatožena sta bila danes stolni kapelan Kalan in posestnik Janez Jevc iz Črne Vasi, ker sta ob letošnjih volitvah v mestni zastop Ljubljanski pri volilcih na ljubljanskem barji, kupovala glasove. Državno pravdnistvo zastopa dr. Ferjančič, zagovornik je dr. Mosche. Zatoženi kapelan Kalan pravi, da ni dajal denarja za volitev, nego zgolj za pot, izdal pa je, kakor pravi vsega skupe kacihi 30 gld. Sozatoženec Janez Jevc pravi, da je prišel kapelan Kalan k njemu in ga nagovoril, da je z njim hodil okoli volilcev in jih nagovarjal naj volijo kandidate, katere priporoča kapelan Kalan. Šli bi bili itak voliti, a zaradi velike revščine delil je kapelan Kalan vsakemu, kdor je obljubil da pojde volit 1 gld. za pot. Videl je, da je razdelil kapelan Kalan kacihi 8 do 9 gld. On sam je tudi dobil od Kalana denarja in razdelil do 7 gld. za pot, nekaterim pa je dal po goldinarji že po volitvi v Ljubljani. Predsednik opomni, da ne gre reči: če boš šel volit te in te dobiš goldinar. Zatoženi Kalan pravi, da je revnim volilcem na Barji dajal po 1 gld. za pot v Ljubljano v trnovski fari, kjer je tudi agitiral, ni dal ničesar. Zaslišijo se priče. Cerar Franc iz Črne vasi pravi, da ga ni bilo doma, ko je prišel

kapelan Kalan in sploh ni hotel iti volit, nego v semenj. A ko pride domov, mu žena pove, da mora iti volit, pot bode plačana. Tudi Jevc mu je rekel, da ne bode zastoj. Priči Matiji Rozmanu povedal je Jevc kandidate, a on jih je pozabil, potem mu jih je zapisal in ko je na rotovži oddal volilni list, dobil je goldinar. Potem je šel v gostilnico k Klunu na Žabjaku in tam je rekel: „Le pijmo za kapelanov goldinar!“ Priča Fran Meze iz Črne vasi pove, da je prišel k njemu kapelan Kalan in ga vprašal ali pojde volit. Odgovoril je, da ne ve. Potem mu je Kalan volilni list popisal in mu dal goldinar, a on se je branil in rekel da ni treba. Kalan pa je rekel: „Le vzemite, saj ne gre iz mojega“. Zatoženi Kalan opomni, da je izrecno pristavil: To je za pot. Priča Pavel Kos ni prišel. Druge priče povedo, da so ga videli danes v Ljubljani, a da je rekel, da je povabilo izgubil in da mu je slabo in se vrnil domov. Jože Medik iz Črne Vasi je dobil tudi goldinar in pravi, da menda vsa Črna Vas. Josipa Selana izjava, kakor tudi družih prič, se prebere. Izpovedal je, da ga je srečal Kalan na glavnem trgu v Ljubljani, mu vzel volilni list, napisal mu imena, ter mu dal potem goldinar. Zatoženi Jevc pravi, da to ni res, marveč, ko sta stala z vozom s Kalanom pred hišo Selanovo, mu je kapelan Kalan dal goldinar. France Cotman je dobil tudi goldinar, a volil s pooblastilom tudi za Lenko Kraljič. Je li kaj dobila, ne ve. Kraljič Lenka izpove, da je njej Kalan, ko je dala pooblastilo, dal goldinar, menda zaradi revščine. Zatoženi Kalan pravi, da je baš takrat mestni magistrat delil krompir in ker mu je Kraljič rekla, da nimajo nič drugega za jesti, dal jej je goldinar. Josipu Jankoviču napisal je volilni list zatoženi Jevc in po volitvi mu je dal goldinar. K Petru Škafarju prišel je Jevc, napisal mu volilni listek in ko je prišel z volišča, dobil je od Jevca goldinar. Janez Japel dobil je tudi od Jevca pa po volitvi za pot. K Tonetu Vidmarju prišel je tudi Jevc in ga nagovarjal, naj voli za Kalanovo stranko, pa se ni udal. Mostar France je dejal Kalanu, da misli, da se bode tudi brez njega volitev opravila, a ko je dobil 1 gld. za pot, šel je volit. Državni pravdnik nasvetuje, naj se prebere izpovedba priče Pavla Kosa. Zagovornik dr. Mosche nasprotuje in nasvetuje, da se Kos in Jože Selan povabita, da osebno izpovesta. Sodišče sklene ta predlog vvažati in obravnavati se predloži.

— (Vodovod) upeljal se je doslej že v 560 hiš. Prihodno spomlad utegne se napeljati v kacihi 300 hiš. Zanimivo je konstatovati, da je tedaj, ko je bil vodovod upeljan le v 300 hiš, voda v vodnjakih upala vsako noč le za 1-30 centimetrev, dasi so jo takrat po nepotrebnem trosili in cele noči puščali cevi odprte, češ, da se cevi poplaknejo. Sedaj, ko je voda upeljana v 560 hiš in se je veliko več potrebuje, kaže se v vodnjakih, da upada vsako noč le za 0-40 centim. Vodovod torej zares izvrstno deluje.

— (V trgovinski zbornici) je dne 28. t. m. gosp. Franjo Hren o preložitvi ceste čez Vagenšperk govoril tako: Slavna zbornica! Prečastitim gospodom slavne zbornice je gotovo še v spominu, da so se občine litijskega okraja pred dvema letoma se obrnile s peticijo na slavno trgovinsko zbornico za preložitve ceste čez Vagenšperk, v kar je slavna zbornica pritrdila ter slavnemu deželnemu odboru predložila. Slavni deželni odbor in slavni deželni zbor sta taisto zadevo že predlansko leto pretresavala in lani je slavni deželni zbor sklenil, da se ima omenjena cesta čez Vagenšperk delati in slavni deželni odbor je v tekočem letu omenjeno delo v roke vzel ter kos blizu 2 kilometra dolgoti prav ugodno oddal. Ta cesta se sedaj že dela. Čuti pa je, da ima slavni deželni odbor vsled dolenske železnice pomisleke, in sicer je predložil slavnemu deželnemu zboru predlog, da bi se samo še majhen kos ceste naredil, nadaljevanje pa, da bi se ustavilo. Nekaterim gospodom te zbornice je Vagenšperk gotovo znan, in vedo, koliko da ubogi vozniki, ki blago in ljudi prepeljavajo, trpe, živino trpinčijo, da mora voznik izpod klanca petkrat na vrh voziti, da potem polni voz naloži; koliko zamudé vozniki, koliko trpi trgovina, poleg vsega omenjenega so pa še vozniki in živina v nevarnosti. Litijski sodniški okraj je izmed največjih v naši deželi, ker šteje blizu 23.000 ljudi. Poleg tega treba poštovati še ves politični okraj, spadajoč pod okrajno glavarstvo in tujce, ki po tej nesrečni, nevarni cesti potujejo, zato ni čuda, da se pritožbe pogo-

stoma nabajajo, kako se živina trpinči in nesreče prouzročajo. Veselje bilo je nastalo mej vseni domačimi prebivalci litijskega okraja, kakor tudi mej tujci, kateri so bili prisiljeni po omenjeni nevarni cesti voziti se, ko so zvedeli, da je slavni deželni zbor v lanskem zasedanju sklenil, da se bode cesta preložila, nasproti bi bila pa sedaj nejevolja toliko večja, ako bi se zgradba ceste ustavila. Ker je siloviti Vagenšperk v naši deželi jedini klanec, ki ima tako nesrečno cesto in tako blizu železnice. Stavim jaz nujni predlog: Slavna zbornica naj sklene, da se, kakor hitro mogoče in sicer v tem zasedanju obrne do slavnega deželnega zbora s prošnjo, da bi se ne ustavljalo delo na omenjeni cesti, ampak, da se zaporedoma dela in sicer tako, kakor je bil slavni deželni zbor lani sklenil. Predlog bil je soglasno vsprejet, ko ga je več svetovalcev kot jako važnega in nujnega podpiralo. Upati je, da se bode deželni zbor na te jako opravljene želje oziral in uplival na to, da se preložitve ceste čez Vagenšperk kolikor možno pospešuje.

— (Odlikovanje.) G. Fran Magdič, profesor na Zagrebški realki in načelnik saborskega stenografskega urada, dobil je na stenografski izlozbi v Monakovem častno diplomu.

— (Iz Gradca) se nam piše: Grof Hartenau (Batenberzan) prevzame poveljstvo drugega batalijona 27. pešpolka kralj belgijski.

— (Promet ustavljen) je zaradi zameotov na železnični progi Fužine-Reka. V treh dneh upajo, da bodo prekidali sneg in oprostili tir.

— (Za Štrigovo hrvatsko operno sezono) ki bode drugo leto v spomladi, dovolil je mestni zastop Zagrebški 6000 gld. podpore, z ozirom na veliko narodno važnost tega poduzetja. Glavni namen te sesone je postaviti na oder poleg drugih tudi Lizinskega dosedaj še ne igrano opero „Porin“, o katerej so se jako laskavo izrekli razni glasbeni veljaki.

— (Slovansko pevsko društvo na Dunaji) imelo je zadnji petek svoj občni zbor pod predsedništvom podpredsednika g. J. Pukl-a. Iz tiskanega letnega poročila posneti je sledeče: L. 1890. je imelo društvo 245 udov, in sicer 12 častnih, 121 sodelujočih, 112 podpirajočih. Ustanovnikov ima društvo 20. Po glasovih razdelé se udje sledeče: 30 sopranov, 14 altov, 13 I. tenorov, 14 II. tenorov, 27 I. basov in 23 II. basov. Po narodnostih bilo je 51 Čehov, 121 Slovencev, 3 Hrvatje in 2 Srba. Društvo je 26krat nastopilo javno in sicer je samo priredilo 2 zabavi in 2 koncertni besedi, 5krat sodelovalo je celo društvo, 7krat pa različni odbori pri slavnostih in zabavah družih društev; dvakrat pelo je društvo pri svatbah, 1krat pri pogrebu, 7krat pa pri službah božjih v češki cerkvi na Dunaji. Vaj moškega zbora bilo je 35, damskega zbora 30, a skupnih 10. Odbor imel je 35 sej. O raznih prilikah odlikovali so se sledeči udje slovenski: Gospodična Lina Kolbeznova, gg. F. Bučar, I. Grm, P. Košenina. Društveni arhiv pomnožil se je tudi v bivšem letu, in sicer so darovali: Bendl, Buchta, Dvořak, Fibich, Grossmann, dr. B. Ipavec, Knittl, Klička, Butti, Smetana, F. S. Vilhar in I. pl. Zajc. Mej več novimi zbori slovanskimi sta bila tudi dva slovenska in sicer: „Vodnik“-u od dr. B. Ipavca in „Slovó“ od F. S. Vilharja. Društvo je imelo 1154 gld. 18 kr. prihodkov in je izdalo ravno toliko. Čisto premoženje znaša 1161 gld. 97 kr. — Pri volitvi bili so izvoljeni per acclamationem: L. Bouchal, predsednikom; I. Pukl, podpredsednikom; A. A. Buchta, pevovodjo; K. Jahoda I., a J. Jiřik II. namestnikom pevovodje. V odbor bili so izvoljeni deloma jednoglasno, deloma z veliko večino glasov: Dr. I. Drozda, dr. Fr. Bělař, dr. I. Lenoch, drd. Dobr. Brlić, Fr. Tomšić, V. Valenta, V. Stejskal, kot namestniki: I. Izak, Iv. Jereb, Al. Stejskal, K. Paur; za pregledovalce: dr. St. Kostlivy, Jos. Stantejsky, Fr. Podhajsky, za namestnika: Mlčoch, Ryška. — Podpredsednik g. Pukl pozival je z vročimi besedami vse udeležence k složnemu delovanju. Da bi vsak ud pridobil še jednega ali celo več udov za društvo. Trideseto leto bode za društvo tako slavno, kakor jih je bilo preteklih 29. Društvo pokazuje v tem letu krasno sliko velike slovanske družine, v kateri so zastopana vsa slovanska plemena. — Društvo ima vsak petek od 1/2 8 do 1/2 10 navečervajo za moški zbor I. Salvatorgasse 12, a za damski zbor vsak ponedeljek od 1/2 5 do 1/2 7. ure v „Slovanski Besedi“ I. Wallnerstrasse 2. — Slo-

venski pevecina Dunaji pristopite vsi k važnemu društvu.

— (Iz Trebnjega) dobili smo pritožbo, da je včeraj bil že tretji dan, odkar neso dobili nobene pošte iz Ljubljane in od drugod.

— (Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico bode imela v nedeljo dne 9. novembra 1890, ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor pri „Šmonu“ v Šent-Kandolfu po sledečem dnevnem redu: 1.) Pozdrav predsednika. — 2.) Poročilo tajnika in blagajnika. — 3.) Uplačevanje letnih doneskov. — 4.) Volitev novega odbora. — 5.) Slučajni govori in nasveti. Po zborovanju prosta zabava. — Prijazno so povabljeni vsi domači in tuji udje in vsi tisti, ki želijo pristopiti k imenovani podružnici. Odbor.

— (Žrtva glada na Reki.) V podstrešji neke hiše stanovala je dalj časa uboga 64 let stara vdova Puchard, poznata zaradi čudnega načina svojega življenja. Ker jo sosede več dni neso videli iziti, naznanili so to redarstvu. Tri redarji udrli so siloma v stanovanje in našli mej očrnelim zidovjem starko čepeti na kupu smrdljive volne, ki je širila kužen duh daleč na okoli. Ko jih starka opazi počne stokati od velike slabosti, ker že več dni ni pokusila nobene hrane. Odvedli so jo u mestno bolnico.

— (Ljutomersko letošnje vino) prodajalo se je dne 28. t. m. na dražbi štrtinjak po 143—163 gld. s sodom vred.

— (Kupčija z jabolki) je na Štajerskem, kakor poroča „Sl. Gosp.“, jako živahna. Okoli Celja plačujejo jabolka za „tolkljo“ po isti ceni, kakor poprej namizno sadje. Žal, da je mnogo jabolk zagrnjen prerani sneg, ki je vrhu tega na sadnem drevju veliko škode napravil.

— (Za dij. kuhinjo v Mariboru) so darovali gg.: Andr. Repič, župnik v Kapelah pri Brežicah 5 gld., Jakob Hribnik, spiritual 5 gld., Jos. Majcen, dvorni kaplan 5 gld., slavno društvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 50 gld., neimenovan 30 gld. 70 kr., bogoslovci v Mariboru 8 gld., g. Orožen, protonator 5 gld. Bog plati!

— (Sv. Šimna semenj v Zagrebu,) bil je prilično dobro obiskan. Dognalo se je rogate živine 1534 glav, 472 konj in 972 prascev, skupaj 2931 glav, izmed katerih 400 iz Bosne. Na tem semnji bilo je 22 zastopnikov čeških veleposestnikov, katerih vsaki je hotel po 100 glav govedine a zastopniki grofa Haracha po 200. Prodalo bi se bilo torej nad 2000 volov. Kar se je dognalo se je vse prodalo.

— (Razpisano) je mesto okrajnega sodnika na Vrhniki. Prošnje do 12. novembra. — Pri dež. sodišči v Celovci razpisano je mesto svetnika. Prošnje do 14. novembra.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Carigrad 30. oktobra. Spor s patrijarhatom še ni poravnal. Grške cerkve se včeraj še neso odprle.

Berolin 30. oktobra. Kralj belgijski obiskal je včeraj državnega kancelarja Caprija. Danes prišel je v Berlin in obiskal mavzolej v Charlottenburgu.

Pariz 31. oktobra. „Journal des Debats“ objavlja interview z Delyanisom. Poslednji je omenil, da je Trikupis grške interese na Kreti, v Makedoniji in po vsej Turčiji v nemar pustil. Trikupis je bil kriv, da so turške čete prišle na Kreto. Glede nasprotstva mej grškimi in bolgarskimi interesi izjavil Delyanis: Panhelinizem je utopija. Grška za Evropa ni več tolika nevarnost, nego se je nekdanj zmatralo. Treba bode, zboljšati notranji slabi položaj, organizovati vojsko in urediti finance. Geografične pretenzije Bolgarske so vznemirjajoče.

Razne vesti.

* (Spomenik kralju Sobieskemu.) Levovski mestni zastop sklenil je postaviti v Levovu spomenik slavnemu junaku Ivanu Sobieskemu, ki je rešil Dunaj pred silo Turkov. Za nabavo potrebnega gradiva odredeno je 18.000 gld. Kipar Baronec ponudil se je, da bode brezplačno izdelal spomenik.

* (Vodovod v Sarajevu.) Dne 21. t. m. odprli so Sarajevski vodovod ter izročili javni porabi. Na višinah okoli Sarajeva izvirajoča Moščanica nabira se v železne cevi in vodi v Sarajevske hiše.

* (Črnogorska godba.) Na Cetinji osnovali so godbo, obstoječo iz 36 mladih Črnogorcev,

pod 18 let starih, kapelnik jim je mlad Čeh, Fran Vimer. Te dni svirala je nova godba prvokrat, kakor poroča „Glas Crnogorca“, ter je iznenadila poslušalce. V malo mesecih izvežbala se je prav dobro. Godba je pod neposrednim nadzorstvom vojne ministerstva, od kojega zavisi kapelnik i muzikanti. Obleka jim je ukusna z liro na čepicah.

* (Jednoletni prostovolci, ki je napival Košutu.) Ogerski jednoletni prostovolci Joanovits je pri nekem bketu v pijanosti napival Košutu. Vojaško sodišče ga je obsodilo zaradi tega, da bode degradovan v prostaka in tri mesece sedel v zaporu.

* (Dva otroka sta pogorela) na Hrvatskem v biharski občini Ripa. Streha hiše je že skoro zgorela, a trdo spavajoči stanovniki neso vedli za ogenj. Ko se probudi gospodar, zgrabi svojo ženo in jedno dete, ter ju iznese na dvorišče. Ko pride nazaj u gorečo sobo, bila sta že druga dva otroka zadušena in v ognji, da ju ni mogel več rešiti.

* (Jetika ozdravljiva.) Iz Berolina poročajo, da so prof. Kocha poskusi za ozdravljenje jetike imeli sijajen uspeh. V malo tednih bode se objavila tajnost iz najdbe in praktična uporabila. Tajnost obstaja v neki tvarini jednaki oni, ki se rabi pri cepljenju kozá, katera uniči tuberkel bacile in brani daljne njih razširjevanje.

prinaša v 11. zvezku nastopno vsebino: 1. A. Aškerc: Jezdečeva nevesta. Balada. — 2. L. A.: Zóri. — 3. Josip Starč: Zadruga. Povest. (Dalje.) — 4. A. Funtek: Jožef Cimperman. (Konec.) — 5. Andrej Fekonja: Reformacija v Slovincih. (Dalje.) — 6. A. Funtek: Luči, XV, XVI. — 7. Josip Starč: Pisma iz Zagreba, XXIII. — 8. L. A.: Kapela. — 9. Dr. K. Glaser: Romeo in Julija. (Konec.) — 10. P. Ladislav: Dodatki slovenski gramatiki. — 11. Književna poročila: XI. L. Pintar: Jezik v Mat. Ravnikarja „Sgodbah svetiga pisma sa mlade ljudi. (Konec.) XII. Balade in romance. Napisal A. Aškerc. (Konec.) — 12. Josip Apih: Statistična črtica dijaštva avstrijskih visokih šol. (Dalje.) — 13. Listek: Jednajsta stoletnica Pavla Dijakona. — Listina iz leta 1170—1190. — Cantica Sacra. — Teoretično-praktična klavirska šola. — Jugoslovanska akademija

„LJUBLJANSKI ZVON“ stoji: za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Signuren zdravilen uspeh. Vsem, kateri trpé valed zapretja ali slabega prebavljenja, napenjanja, tiščanja glavobolja, pomanjkanja slastij do jedij in drugih slabostí, pomaga gotovo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“. Skatljica 1 gld. — Vsak dan ga razpošilja po poštnem povzetju A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 4 (55—14)

KWIZDE fluid za protin,

preverjeno okrepčilo pred in po hudih naporih, dolgih marših itd. (201)

Cena av. velj. gld. 1.—. Pristen le z varstveno znamko, kakeršna je zraven. — Dobi se v vseh lekarnah; slednji dan ga razpošilja po pošti glavna zaloga: okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaji.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto 13 gld. — kr.
„ pol leta 6 „ 50 „
„ četrt leta 3 „ 30 „
„ jeden mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto 15 gld. — kr.
„ pol leta 8 „ — „
„ četrt leta 4 „ — „
„ jeden mesec 1 „ 40 „

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravištvo „Slov. Naroda“.

Loterijske srečke 29. oktobra.
V Brnu: 61, 88, 44, 10, 12.

Tuji:

30. oktobra.

Pri **Malič**: Brausewetter, Hartman, Goldberger z Dunaja. — Pavlič iz Kostanjevice. — Schafranek iz Krnova. Pri **Slonu**: Korpeles, Friedman, Schlesinger z Dunaja. — Pl. Schildenfeld, Hieber iz Gradca. — Klinar z Bleda. — Glück, Wollner iz Prage. — Urbanek iz Tržiča. — Wilfan iz Trsta. — Kallvoda, Eisler iz Velike Kaniže. Pri **bavarskem dvoru**: Partel, Čebašek iz Trsta. Pri **avstrijskem cesarji**: Alešovec iz Opatije. — Vogl iz Celovca.

Umrli so v Ljubljani:

29. oktobra: Apolonija Merhar, kramarca, 67 let, Stari trg št. 22, za kapjo.

V deželni bolnici:

28. oktobra: Matija Kozar, delavec, 28 let, za zastrupljenjem krvi.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
30. okt.	7. zjutraj	737.6 mm.	1.2° C	sl. svz.	obl.	3.40 mm.
	2. popol.	737.0 mm.	4.6° C	sl. szh.	obl.	
	9. zvečer	737.4 mm.	1.8° C	sl. szh.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 2.5°, za 5.3° pod normalom.

Dunajska borza

dne 31. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 88.75	gld. 88.80
Srebrna renta	88.85	88.85
Zlata renta	107.10	107.10
5% marena renta	100.90	100.80
Akcije narodne banke	982.—	982.—
Kreditne akcije	306.75	305.50
London	114.75	114.95
Srebro	—	—
Napol.	9.09	9.12
C. kr. cekini	5.46	5.46
Nemške marke	56.40	56.50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	131 gld. 75 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	179 „ 50 „
Ogerska zlata renta 4%	101	70 „
Ogerska papirna renta 5%	99	25 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120 „ 50 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	114	— „
Kreditne srečke	100 gld.	183 „ — „
Rudolfove srečke	10	19 „ — „
Akcije anglo-avstr. banke	120	165 „ — „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	225	— „ — „

Marija Govekar roj. **Minati**, javlja v svojem in v imenu svojih otrok in sorodnikov pretno vest o smrti svojega presrečno ljubljenega soproga, gospoda

FRANČIŠK-a GOVEKAR-ja

nadučitelja v Šiški in uda c. kr. okr. šol. sveta

kateri se je nagloma za srčnim mrtvoudom sinoči ob polu osmi uri v 51. letu preselil na oni boljši svet. Truplo predražega bode v soboto dne 1. novembra t. l. ob 4. uri popoldne v šolskem poslopiju blagoslovljeno in na pokopališče k sv. Krištofu prenešeno.

Svete maše zadušnice bodo brane v farnej cerkvi čast. o. o. frančiškanov. Nepozabljivega ranjcega priporočamo v blag spomin in molitev.

V Šiški, dne 31. oktobra 1890. (315)

Mesto vsake posebne objave.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni oče, gospod

IVAN NEKERMAN

bivši c. kr. vladni kancelist

danes popoldne ob 1. uri previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. Sprevod preblagega ranjcega bode v nedeljo, dne 2. novembra iz hiše št. 16, Krakovski nasip na pokopališče k sv. Krištofu. Svete zadušne maše darovale se bodo v župni cerkvi Trnovski.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1890.

Marija, Ivan in Ferdo Nekerman

otroci. (314)

Zahvala.

Podpisana izrekata vsem onim, koji so, bodi-si v bolezni, bodi-si ob smrti prerano umrlega, nepozabljivega nama sinčka

NIKOLAJA

toli tolažilno sočutje izkazali, tem potom najtoplejo zahvalo.

V Kranji, dne 30. oktobra 1890.

(811)

Helena in Toma Pavšlar ml.

PRI KATARU

sapnih organov, kašiji, nahodu, hripavosti in vratnih boleznih zdravnik opozarjajo na

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER

najčistije lužne

KISELINE

ki se rabi uspešno sama ali z gorkim mlekom pomešana. (15—3)

Ima miloraztopljivi, osvežujoči in pomirujoči upliv, posebno pospešuje razslizenje ter je v takih slučajih poznana kot dobro zdravilo.

Repa in žito.

Kdor kupi 1000 kg repe ploščate in 200 merikov mešanega žita, naj vpraša upravništvo „Slovenskega Naroda“ za naslov. (802—3)

V „NARODNI TISKARNI“ v LJUBLJANI

je izšla knjiga:

Blodne duše.

Roman. Češki spisal Václav Beneš-Třebitzký. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 523 strani. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

J. GIONTINI, knjigar v Ljubljani

ima v zalogi: (784—3)

Cantica sacra ad usum Inventus Studiosae. Cerkvena Pesmarica za moški zbor, uredil Anton Foerster. Cena 1 gld., po pošti 1 gld. 10 kr.

Slovanstvo ve svých zpěvech, vydal Lud. Kuba. Kniha VIII. Pěsní slovenské. V platno vezano 4 gld. 40 kr., po pošti 4 gld. 65 kr.

J. Giontinijeva knjižnica za otroke, 12 zvezkov 12 zvezkov, z lepimi slikami po 6 kr., vsek 12 zvezkov skupaj 60 kr., po pošti 65 kr., v platnicah 70 kr., po pošti 75 kr.

Zobozdravnik Schweiger

stanuje hotel „Stadt Wien“

(pri Maliči)

št. 23 in 24 — II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoludne, od 2. do 5. ure popoldne

Ob nedeljah in praznikih od 9. do 1/1. ure.

Najnovejšo iznajdbo v zobozdravništvu. — Najboljši plombe, po barvi zobem prikladne.

Za vsa dela se jamči.

(800—3)

Po soglasnej sodbi odličnih strokovnjakov je

koroški rimski vrelec

jako odlična zdravilna studenčnica pri vratnih, želodčnih, mehurnih in obistnih boleznih, pri kataru, hripavosti, kašljanju, posebno za otroke, poleg tega pa tudi (481—20)

jako fina namizna voda

s posebno dobrim okusom, brez vseh organskih in želodcev otežujočih primesi.

Glavna zaloga v Ljubljani pri M. E. Supan-u; prodajajo ga nadalje: M. Kastner in J. Klauer; v Kranji: F. Dollenz; v Logateci: J. Tolazzi.

Dorsch-evo olje iz kitovih jeter

najčistejše, najsvetlejšo in najuplaviteljše vrste medicinsko olje iz kitovih jeter. Staropreverjeno sredstvo proti kašlju, zlasti pri pljučnih boleznih, škrofeljnih itd.

Mala steklenica 50 kr., dvojna steklenica 90 kr.

Bergensko Dorsch-evo olje iz kitovih jeter v trioglatih steklenicah 1 gld. (793—3)

Deželna lekarna „Pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-na

v Ljubljani, na Mestnem trgu 11.

AMERIKO.

Vsi, kateri nameravajo potovati v Ameriko, in to v

Novi York,

Baltimore, Južno Ameriko

i. t. d., ter se želé hitro, varno in prijetno voziti, dobé natančnejša pojasnila v nemškem ali slovenskem jeziku, ako se pismeno obrnejo na trdko:

Karesch & Stotzky v Bremenu

koncesioniran pošiljalen zavod za potnike s hitrimi parobrodi: Lahn, Saale, Trave, Aller, Ems, Elder, Fulda, Werra, Elbe.

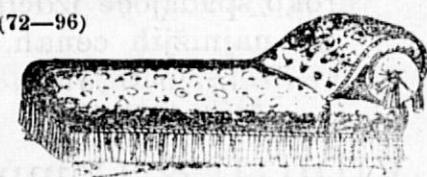
Voznja traja le kakih 8 dnij. Voznino zaračuniva izredno cenó.

SVARILO! Ker nemava v Ljubljani in na Dunaji agentov, in se je čisto zgodilo, da so potniki, ki so se dali pregovoriti, da so tam vozovnice kupili, jih dobili mesto čez Bremen za druga pristanišča, in katere so zabarantali za počasni vozeče ladje: Zato svetujemo vsem, da se niti v Ljubljani niti na Dunaji z nikomur ne dogovarjajo radi oskrbljenja vozovnic.

(585—24) Karesch & Stotzky odpravnik ladij v Bremenu.

Jedina tapecirarska kupčija v Ljubljani.

Tapecirar in dekoratér. **ANTON OBREZA** v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4. Tapecirar in dekoratér. (72—96)

prilaga okusno in trdno narejene žimnice, modroce na peresih, divane, stole, otomane, garniture za salone, jedilne sobe in spalnice; dekoracije za sobe, dvorane in cerkve. — Moje delo in blago, katero rabim, je priznано dobro in brezhibno, kar gotovo pričra moja razstava v Rudolfinumu, in stojim z ozirom na nizke cene izven konkurence. — Priporočam pa vsem resnim kupcem, da zahtevajo moj ilustrovani cenik in uzorec blaga, kar razpošiljam zastoj in franko.

Aviso in popravek.

Pri pismeni ponudbeni obravnavi, ki bode dné 3. novembra 1890. l. pri c. in kr. monturnem skladišču št. 3 v Gradci se ne prodá 30.457, temveč 90.313 nerabljivih ali pa takih nabojnjac (Patrontaschen), ki se več ne rabijo, in sicer: 83.292 komadov s kratkim in 7021 komadov z dolgim pokrivalom.

Natančnejši pogoji za to obravnavo priobčeni so v št. 240 tega lista z dne 18. oktobra 1890.

V Gradci, v oktobru 1890.

(737—2)

Upravna komisija

c. in kr. monturnega skladišča št. 3 v Gradci.

Vsak dan sveže, na pol prekajene

kranjske klobase

in klobasice za pečenje

(Bratwürstel), samo iz svežaga svinjskega mesa narejene; vsako sredo in soboto v obče kot izvrstne priznane

rižove, jetrne, krvave klobase in poledvice

(Jungferbraten) dobé se pri

(744—3)

BARBARI KOPAČ

mesarici na sv. Petra nasipu št. 14.

Kuverte s firmo

prilaga

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani.

Priporočilo.

Restavracija „Pri Solnci“

prijazno, priležno opravljeni prostori pritično in v I. nadstropji.

Izvirno Plznsko pivo iz meščanske pivovarne v Plznu. — Koslerjevo marceno pivo. — Dobro avstrijsko, istrsko in dolensko vino. — Najboljši letošnji refoško d' Isola, liter 1 gld. — Znanó dobra jedila za predkosilce in večerjo.

Za prav mnogobrojni obisk priporočá se z velespoštovanjem

(790)

Fran Ehrfeld.

Trgovina z železnino

ALBINA C. AHČINA

v Ljubljani

Gledališke ulice št. 8

priporočá svojo

bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, stesalcev, os, zavornice

za vozove, okov za vozove, itd., šin za kolesa, podkev, cokol, konjskih žabljev, slokih žag, kós, srpov, slamoreznih kós, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj.

Staro železo, mesing, baker, kositar, olin, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah. (75—25)

Najcenejša, najboljša, preskušena, rujava prevlaka za les z
Barthel^{ovim} originalnim karbolinejem
 trajno varuje (437—16)
 prevlečene ograje, svišli, magacine, vozove, gospodarsko pripravo, tla itd. pred
 gnjilobo, gobo, zatrknenjem in mrdesi.
 V hlevih upliva razkužujoče. — 1 kilo zadošča za 6 kvadratnih metrov. —
 Prospekt zastoni. — Kakovost zjamčena.
 5 kilo à gld. 1.50, 100 kilo gld. 16.— z Dunaja.
MIHA BARTHEL & Comp.
 (Ustanovljeno 1781.) Dunaj, X., Keplergasse št. 20. (Ustanovljeno 1781.)
 Zaloga v Ljubljani pri bratih EBERL.

Štev. 18.029.

(756—3)

Razglas mladeničem, ki stopajo v vojaško dōbo.

Zaradi prihodnjega vojaškega nabora, ki bode 1891. leta, na-
 znanja mestni magistrat Ljubljanski sledeče:

1. Vsi tu prebivajoči mladeniči, kateri so bili rojeni **1870.,**
1869. in 1868. leta se morajo zglasiti v zapisanje

tekem meseca novembra letos

pri tem uradu.

2. Mladeničem, ki nimajo v Ljubljani domovinstva, je s seboj
 prinesiti dokazila o starosti in pristojnosti.

3. Začasno odsotne ali pa bolne mladeniče smejo zglasiti stariši,
 varuhi ali pooblaščenci.

4. Oni, ki si mislijo izprositi kako v §§. 31, 32, 33 in 34
 vojnega zakona navedenih ugodnosti, imajo ali v mesecih **januarij**
in februarju 1891. leta podpisanemu uradu, ali pa **najpozneje na**
dan glavnega nabora naborni komisiji izročiti z listinami previdene
 prošnje.

5. Oni, ki želijo, da se jim dovoli stava zunaj domačega stav-
 nega okraja, morajo ob priliki zglasitve izročiti z **listinami previdene**
prošnje. V takem slučaju je moči tudi istočasno zglasiti in dokazati
 pravico do kake v §§. 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona povedanih
 ugodnosti.

6. Dolžnost zglasitve imajo tudi sinovi vojaških oseb, bivajočih
 v dejanski službi in pa oni, ki so nameščeni pri upravi vojstva (voj-
 nega pomorstva) in so še stavodolžni.

7. Kdor zanemari dolžnost zglasitve, in sploh iz vojnega za-
 kona izvirajoče dolžnosti, se ne more izgovarjati s tem, da ni vedel
 za ta poziv ali pa za dolžnosti izvirajoče mu iz vojnega zakona.

Stavljenec, kateri opusti propisano zglasitev, ko mu ni branila
 nikaka njemu nepremagljiva ovira, zakrivi se **prestopka** in zapade
 globi od 5 do 100 gld. eventuelno zaporni kazni od jednega do dvajset
 dnij.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

v 3. dan oktobra 1890.

„Foncière“

Peštansko zavarovalno društvo v Budimpešti.

(Ustanovljeno l. 1864.)

Delniški kapital

dva milijona gold. avst. velj.

Zakladi iz zavarovalnin in letni dohodki od zavarovanj
 znašajo **9.000.000 goldinarjev avstrij. velj.**

Društveno jamstvo je tedaj

jednajst milijonov gold. av. velj.

„Foncière“ zavaruje po primerno prav nizkih cenah:

- I. proti škodi, provzročeni po **ognju, streli in razpoku;**
- II. na življenje **človeško**, in sicer: za **kapital, doto, pokojnino**
 po raznovrstnih načinih;
- III. proti škodi po **toči na vse poljske pridelke;**
- IV. proti škodi na **blagu**, pri prevažanju po **suhem in po vodi;**
- V. proti **zlomu steklenih šip**, pri **oknih, vratih in hišnih opravah;**
- VI. **proti telesnim poškodbam vsake vrste**

naj se primeri nezgoda v službi, pri svojih opravkih ali pa tudi razven
 službe in razven svojih navadnih poslovanj, na potovanji, pri vožnji, na
 lovu, kakem napadu i. t. d., posamezne osebe in tudi skupine uradnikov,
 tovarn in drugih etablissement.

Društvo „Foncière“ zastopano je v vsih važnejših krajih avstro-
 ogerskega cesarstva, in nje zastopnik daje radovoljno vsa zavarovanje za-
 devajoča razjasnila. (801—2)

Glavno opravništvo, zastopano po

FRANC DRENIK - U

v Ljubljani, Kongresni trg št. 14—II.

Izvrstno pivo prve Graške delniške pivovarne

poprej SCHREINER & sinovi

združeni pivovarni

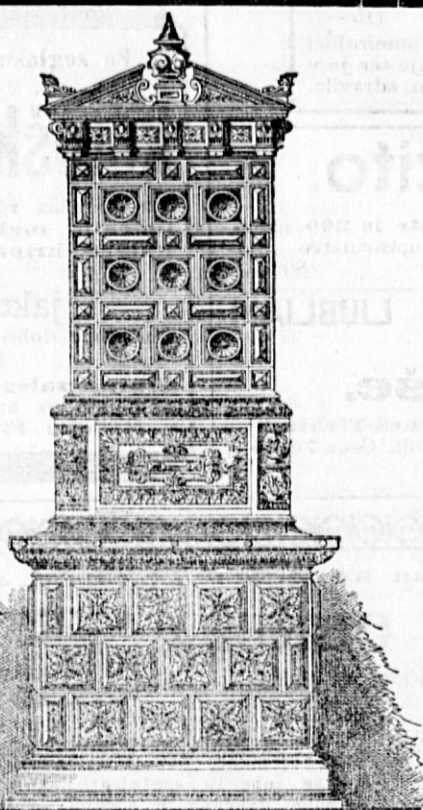
(103—34)

Schreiner v Gradci & Hold v Puntigamu

prodaja po tovarniški ceni

zaloga v Ljubljani

Kolodvorske ulice 24 **M. ZOPPITSCH** Kolodvorske ulice 24

Fran Jevnikar

Ljubljana

Tržaška cesta št. 29

priporoča slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno
 izdelane salonske in na-
 vadne lončene, belo, ru-
 javo, zeleno, in slono-
 koščeno osteklene, ognju
 protivne (257—31)

peči

v najraznovrstnejih obli-
 kah, kakor tudi vse v to
 stroko spadajoče izdelke
 po **najnižjih cenah.**

Cenilnike pošiljam na
 željo **franko.**

Zastopstvo pri F. P. VIDIC-U & Comp.

Za čas stavbe

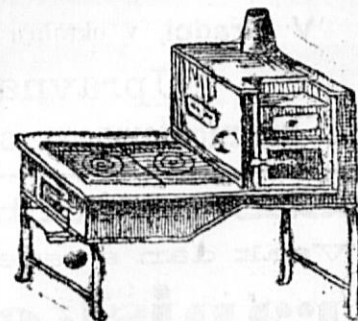
priporoča

ANDREJA DRUŠKOVIČA.

Mestni trg št. 10 trgovina z železnino Mestni trg št. 10

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata,
 štorje za štokodiranje, drat
 in evice, samokolnice, vezi
 za zidovje, traverze in stare
 železniške šine za oboke,
 znano najboljši Kamniški
 Portland in Roman cement,
 sklejni papir (Dachpappe) in
 asfalt za tlak, kakor tudi
 lepo in močno navejena šte-
 dilna ognjišča in njih posa-
 mezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne
 vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v
 malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do
 vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za sko-
 pane vodnjake: železne cevi in železoliti gornji stojali,
 kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile
 in železne okove. (9—49)

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in
 pluzne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lo-
 pate, rovnice, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži
 Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

Ustanova.

Pri podpisnem magistratu je za tekoče leto podeliti **ustanovo za deklisko balo v znesku 100 gld.** katero je občinski svet Ljubljanski osnoval 1879. leta povodom srebrne poroke Njih Velečastev.

Pravico do te ustanove imajo uboga, poštena in v Ljubljansko mestno občino pristojna dekleta, ki so se od 24. aprila 1889. leta ssem omožila.

Prošnje, podprte s potrebnimi spričevali, uložiti je tukaj **do 20. novembra 1890.**

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 28. oktobra 1890.

Izvrstno, dobro ohlajeno

Graško marcno pivo

I. Graške delniške pivovarne in Puntigamsko

v steklenicah

s patentiranim zatvorom.

Naroča se pri gospodu **Gruber-ji** v glavni tobačni zalogi v **Ljubljani, Mestni trg št. 18.**

(645—15)

Najboljše in najmočnejše

Brnsko blago za obleko

v odrezkih po 3-10 metrov za vso obleko za gld. 6.—, 8.—, 10.—, 12.—, 14.—, 16.—, 18.—, 20.— in več.

Blago za zimske suknje in ogrtače

v odrezkih po 2-10 metra za jedno zimsko suknjo ali ogrtač gld. 6.—, 8.—, 10.—, 12.—, 15.—, 20.— in več.

Štajerski loden za lovske

suknje in menšikove v odrezkih po

2-10 metra gld. 5.—, 6.—, 8.— in več.

Blago za podlago ogrtačev

in zimskih sukenj 1 meter gld. 1.—,

1-50, 2.—, 4.— in več.

Nadalje blaga za suknje častite duhovščine, črni peruviane in doskine za salonsko obleko, črni in barvasti tifel prodaja

tovarniška zaloga finega suknja

VINCENC NOVAK, BRNO

Zelny trh, 13.

Razpošilja le proti predplačilu ali povzetju. Če se poprej plača, pošlje se blago poštne prosto. Neugajajoče se nazaj vzame.

Uzorci zastoj in franko.

(665—9)

Brnsko blago za obleko.

Razglas.

Deželni zakon z dne 4. aprila 1890. l., štev. 8 dež. zak.,

O vodovodni nakladi

za deželno stolno mesto Ljubljano določa, da so gospodarji hišnih posestev, mimo katerih so cevi za Ljubljanski vodovod položene tako, da je možno iz njih preskrbovati omenjena posestva z vodo, dolžni plačati vsako leto občini Ljubljanski znesek **petih krajcarjev od vsakega goldinarja najemščine**, napovedane od takih posestev, pridržana pa jim je pravica, od tistega časa, ko so upeljali vodo v svoje hiše za uporabo gostačev, zahtevati od teh povračilo omenjene občinske naklade.

Občinski svet je v seji z dné 7. t. m. sklenil, da je omenjeno **vodovodno naklado pobirati začeti od 1. dne novembra letos počenši.**

Ta sklep se s tem daje obče na znanje.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dné 30. oktobra 1890.

Župan: Grasselli I. r.

Gradeo: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczy-ja, deželna lekarna, Sackstrasse.

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“, (ob jednom kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113. (612—7)

Nepresegljivo za zobe

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepčujoče, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. — Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva jako okrepčujoče, ohranjuje zobe svetlo-bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubald pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarn in kemik poleg rotovža v Ljubljani.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.

Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczy-ja, „pri Radetzkyju“, III., Radetzkyplatz 17.

KAROL TILL, Ljubljana, Spitalske ulice 10.

Pisni papir:

Konceptni in kancelijski papir za odvetnike, urade, trgovce, vojaške pisarne in notarje.

Dokumentni papir.

Pečatni vosek, peresniki, oblatti, pisalne podloge, pisalne mape.

Pismeni papir s kuverti

v kasetah in mapah, v formatu četrтинke in osmerke, s pismenimi glavami in ti-skanimi firmami.

Vizitnice.

Vsakovrstni črni in barvasti svinčniki iz tovarn

L. & C. Hardtmuth

(708—6)

in

A. W. Faber.

Velika zaloga vsega šolskega orodja.

Priznana najboljša pisalna peresa:

Klaps-ova, Greiner-jeva, Rasner-jeva peresa, peresa od aluminija, Concordia-peresa, trgovska, ženska, risarska, stenografska in ronderesa.

Pisalni zvezki in kompendi, risalni zvezki, risalni block-i, mape za zvezke, mape za risalne deske.

HERBARIJI

(mape za rastlinske zbirke).

Vse risalne materijalije:

Risala, risalne deske, risalna ravnila, kotniki, ravnila, kockasta ravnila, prožne deščice, pritrjevalni žeblički, skledice za tuš, barve, čopiči, tuš.

Črne in barvaste tinte:

Alizarin-tinta, Antracén-tinta, Aleppo-tinta, galčna tinta, vijolčnasta šolska tinta, črna univerzalna šolska tinta, kopirska tinta, modra, rujava, rudeča, zelena, rumena, bela, škariatna, karminska, zlata in srebrna tinta.

Za lovsko sezono

priporočam največjo lamber lovskih pušk: puške za drobni svinec, brzodvocevke, risanice in kratke brzorisnice lastnega izdelka z jamstvom; nadalje dobre Lüttische puške za drobni svinec, salonske puške in revolverje.

V zalogi so vse za lov potrebne priprave in streljivo.

Oblesja iz najboljših in najlepših orehovine in v vsakršni obliki ter vse v to stroko spadajoče poprave se hitro, solidno in po ceni izvršujejo. Opozarjam pa gospode lovec, da puške kar naravnost meni pošljejo in ne dajo poprej puške kakega drugega, da jo še bolj pokvari, in jo potem nazadnje vendar meni izročijo v popravilo, kajti s tem se stvar le podraži.

Vse neugajajoče se radovoljno zamenja. — Cenik za puške je na razpolaganje.

Z velespoštovanjem

Fran Kaiser

(633—11)

puškar

v Ljubljani, Selenburgove ulice.

Dr. Rose životni balsam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešujoče in napenjanja odstranjujoče ter mili raztopljajoče

domače sredstvo. (88—26)

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varovana varstvena znamka.

Zaloga skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogrske.

Tam se tudi dobi:

Praško universalno domače mazilo

To sredstvo pospešuje prav izborno, kakor svečeno, mnoge skušnje, čiščenje, zrnjenje in lečenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.

V skatljicah po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varstvena znamka.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, Praga,

št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnem orlu“.

Poštna razpošiljatev vsak dan.

Brnski sukneni ostanki

2-10 metra za celo zimsko suknjo. — Palmerston gld. 5.50.

Sukneni ostanki

2-10 metra za celo zimsko suknjo. Mandarin v vseh barvah v zalogi, jako fine baže gld. 9.—.

Sukneni ostanki

3-10 metra za vso zimsko obleko gld. 5.—.

Loden

za lovske suknje 2-10 m. gld. 5.—.

Sukneni ostanki

za cele hlače, progasti ali križasti, 1 ostanek velja gld. 3.50.

Svilneno

grebenasto sukno

le najnovije v progi, 1 cele hlače gld. 6.—.

Blago za uniforme

ces. kr. uradnikov, financ, veteranskih društev in požarnih bramb po najnižjih cenah. (789-2)

Bernhard Ticho

BRNO

Zelny trh št. 18.

Razpošilja se proti povzetju.

Uzorec pošiljajo se za stonj in franko.

Elegantno opravljene karte za uzorce le najnovije v bogati izbiro pošiljam na zahtevanje gosp. krojaškim mojstrom.

VIZITNICE

priporoča

„Narodna Tiskarna“

po nizke ceni.

Gostilna „Pri Korošci“ v Ljubljani

— v Trnovem —

(tik meščanske topničarske vojašnice).

Usojam se slav. p. n. občinstvu naznanjati, da v lastni hiši v Trnovem, tik meščanske topničarske vojašnice, otvorim s 1. dnem novembra t. l. popolnem novo opravljeno

gostilno „Pri Korošci“

ter se priporočam svojim prejšnjim gostom, kakor slav. občinstvu sploh za mnogobrojni obisk.

Točil bodem Graško marcno pivo iz pivovarne Reininghaus, pristna dolenski, hrvaški in istrskijski vinski. — Za okusna in cena jedila je skrbnjeno.

— Vsak petek ribe. —

Posebnost: Pečenka z ražnja (Spiesbraten). Ako se želi, tudi kuretnina na ražnji pečena.

Zagotavljam pazljivo in prijazno postrežbo, priporočam se za mnogo s spoštovanjem

Ignacij Korošč,

gostilničar in hišni posestnik.

(808)

Trgovina z železnino

Albina C. Ahčina

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8

ima vedno

(76—1)

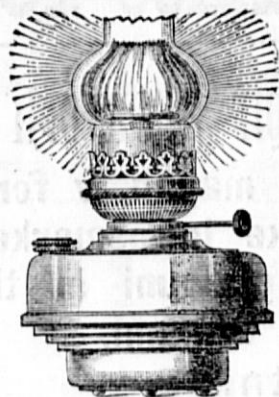
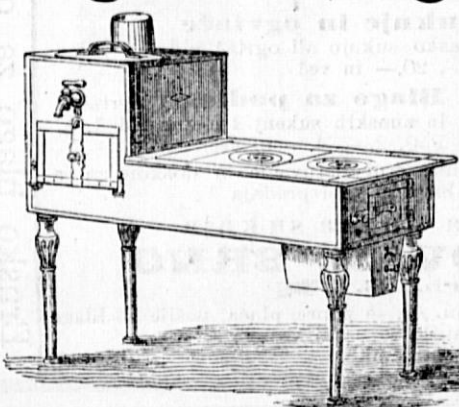
bogato zalogo pečij

samostalnih

štedilnih ognjišč

in posameznih delov za nje, kakor vratice, vratice ognjišč za silo, ognjiščnih oklepov, roštov za praženje, plat, cevi za dimnike i. t. d. i. t. d.

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

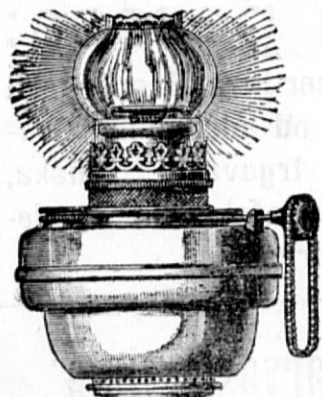

Astralne svetilke

ustavek z gorilcem

20" z 58 svečami svetlobne moči

30" s 104 " " "

Dunajska bliskovna svetilka 30"

ustavek z gorilcem

ki se spodaj prižiga, uravnava in ugasuje.

R. DITMAR NA DUNAJI.

Največja tovarna za svetilke v Evropi.

DITMAR-SVETILKE

po 4 do 157 sveč svetlobe.

Sezona 1890. NOVOSTI. Sezona 1890.

Svetilke s stebri in stojali s čipkastimi strešicami. — Viseče in mizne svetilke z najfinejšimi dekoriranimi majoličnimi podobami. — Staronemške viseče, mizne in stenske svetilke, črne, s pristno bakreno garnituro.

Zaradi velike svetlobe se posebno priporočajo:

Solnčni gorilec s 15 in 18", svetloba 27 in 42 sveč.

Briljantni meteorni gorilec s kroglastim plamenom:

Velikost:	15"	20"	25"	30"	35"	40"
Svetloba:	31	50	70	87	138	157 sveč.

Dunajska bliskovna svetilka 30", svetloba 105 sveč,

ki se spodaj prižiga, uravnava in ugasuje.

Astralne svetilke 20 in 30", svetloba 58 in 104 sveč.

Astralne svetilke se morejo zaradi posebne oblike lahko postaviti v razne svetilniške podstavke. (707—7)

Svetilka s stojalom s čipkasto strešico.

Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.

Tovarniška znamka.